

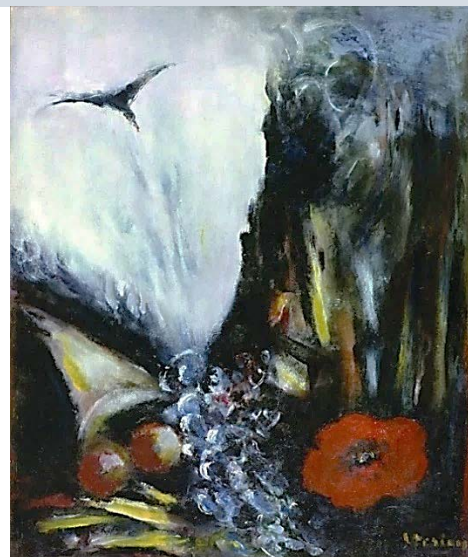
Arhiva Margareta Sterian

Opera pictată

Volumul 1

Introducere și catalog

Editată de
Bianca Zbarcea și
Lidia Vianu

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2017

Lidia Vianu

Margareta Sterian: opera

Unica profesie pe care mi-am dorit-o – atunci și toată viața după aceea – abia începea. Țin bine minte momentul. Căutam un cadou pentru profesorul care mă îndrumase într-un mod esențial. Un cadou special. De suflet. Era o amiază de toamnă luminoasă, ca acum. Abia începuseră cursurile primului meu an ca asistentă la facultatea de engleză. Am intrat pe strada Lipscani: un fel de consignație de tablouri. Mi-au rămas ochii pironiți pe un mac roșu, un tablou cât două palme lipite... Nu l-am uitat, așa cum nu am uitat nici începuturile mele ca profesor.

Mă întâlnesc acum cu autoarea acelui tablou. Margareta Sterian era un nume în pictura românească.

Publicăm astăzi la Contemporary Literature Press arhiva Margaretei Sterian. Ea va cuprinde tablouri, grafică, opera literară și de traducătoare, jurnalele pictoriței. Toate ne-au fost încredințate de legatarul Margaretei Sterian, Mircea Barzuca. Este prima arhivă totală a unui artist plastic pe care o publicăm. Am mai publicat arhiva unui autor modernist român aproape necunoscut înainte, poate pentru

Margareta Sterian's Work

My career was just beginning. It all started in my third year as a student of English. One of my teachers showed me the way. One sunny autumn midday, I left home trying to find a meaningful gift – for him. It was my first year as a teaching assistant at the University of Bucharest. There was in the old, mediaeval centre of the town a small shop that sold paintings. As soon as I had stepped in, I could not take my eyes off one small canvas in a corner. A red poppy flower. I have never forgotten that red, the same as I have never forgotten my first days as an academic.

This book is my virtual encounter with the painter of that poppy flower. Margareta Sterian was at the time an important name in Romanian painting.

We are publishing today Margareta Sterian's archive. Eventually, it will include paintings, graphic art, poetry, fiction, diaries, and translations. We are beginning with her paintings. Her entire work has been entrusted to us by Mircea Barzuca, her legal inheritor. It is for the second

că a murit tânăr și în Franța. Este vorba de Mihail C. Vlădescu, ale cărui cărți au mai fost uneori semnate și cu pseudonimul Alexis V. Drăculea.

Am decis să continuăm publicarea artelor de toate felurile la CLP. Internetul este un loc de publicare generos cu imaginile, culorile și dimensiunile volumelor. El este nu numai bibliotecă, dar și librărie, și ajunge în toate colțurile lumii, cu atât mai mult cu cât accesul la aceste cărți este total gratuit

În esență, nu ne îndepărtăm de literatură. *Ut pictura poesis...* Pictura este acea poezie care se slujește de linii și de culori pe post de cuvinte—pentru a construi cu ele inexprimabilul. Înțelesul artei este, în ultimă instanță, mut. El nu se reformulează: se simte, se gândește... Fiecare dintre noi o facem în felul nostru. Invităm, așadar, cititorul să se descopere pe sine confruntându-se cu arta intens personală și atât de generoasă în sugestii a Margaretei Sterian.

Pânza cu macul acela al începuturilor mele de universitar nu se află printre tablourile reproduse aici. Tabloul cu mac a ajuns acolo unde e bine să ajungă orice obiect de artă: în sufletul unui privitor care își împarte viața cu el. A rămas acel tablou și în amintirea unui început de carieră... Cititori, găsiți Margaretei Sterian un loc de neuitat printre amintirile voastre.

time that we are publishing a complete archive. We began with a remarkable Modernist Romanian writer, Mihail C. Vlădescu, who signed some of his books as Alexis V. Drăculea.

Contemporary Literature Press is now opening a series of visual arts. Unlike the beautiful books on paper that most of us like, the internet can afford all images, all colours and all sizes. It is also the ideal library and bookshop, since it can travel anywhere on the globe in a matter of seconds. Besides, these particular books can be downloaded for free.

We are not deserting literature at all. *Ut pictura poesis...* Painting is that type of poetry that, with lines and colours, builds the unspeakable. Meaning in art is unutterable. One does not name it: one simply feels and thinks... Consequently, we hope that our readers will learn how to find themselves in this painter's intensely personal art, so rich in suggestions.

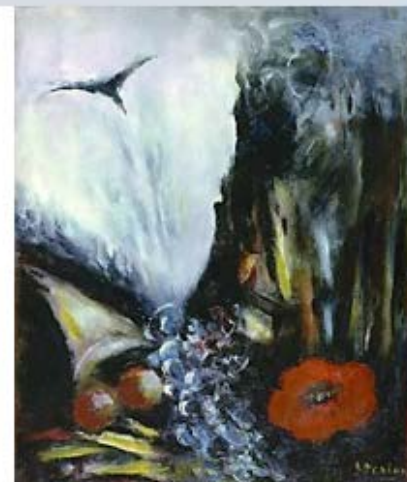
The poppy flower that marked my beginnings as a teacher of English literature is not among the images of this book. Like the true art object that it was, that little fiery canvas has reached its goal: for half a century now, it has shared a room with an art lover... Look at these paintings. Make room, among your thoughts and memories, for Margareta Sterian.

Arhiva Margareta Sterian

Opera pictată

Volumul 1 Introducere și catalog

Editată de
Bianca Zbarcea și
Lidia Vianu

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest, 2017

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

The online Publishing House of the University of Bucharest

Lidia Vianu
Director

C. George Săndulescu
Executive Advisor

Editura pentru studiul limbii engleze prin literatură

ISBN 978-606-760-111-4

© Contemporary Literature Press

© Mircea Barzuca

Copertă și tehnoredactare
Lidia Vianu

Editare: Bianca Zbarcea și Lidia Vianu

Corectură: Bianca Zbarcea, Bianca Ene

Dactilo: Doris Leaua

IT Expertise: Cristian Vîjea

PR Manager: Violeta Baroană

Catalogul și edițiile critice Margareta Sterian au fost îngrijite de Mariana Vida.

Contemporary Literature Press

Bucharest University
The Online Literature Publishing House
of the University of Bucharest

**A Manual for the Advanced Study of
Finnegans Wake
in One Hundred and Thirty Volumes**

Totalling 31,802 pages

by C. George Sandulescu and Lidia Vianu

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>

You can download our books for free,
including the full text of *Finnegans Wake*
line-numbered, at
<http://editura.mttlc.ro/>,
<http://sandulescu.perso.monaco.mc/>

Biography list
of the
40 languages
used by James
Joyce
in writing
*Finnegans
Wake*

Director
Lidia Vianu

Executive Advisor
C. George Sandulescu

Arhiva Margareta Sterian

Opera pictată

Volumul 1

Introducere și catalog

Editată de

Bianca Zbarcea și Lidia Vianu

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2017

Cuprins

Iordan Chimet	Indian Woman. Evocare Margareta Sterian.	p. 2
Mariana Vida	Margareta Sterian. Opera pictată.	p. 14
Catalog		p. 33
Margareta Sterian. Abstract/Résumé		p. 82

Iordan Chimet

Indian Woman **Evocare Margareta Sterian**

Tare mă tem că pentru publicul tânăr de astăzi numele Margaretei Sterian nu va trezi decât prea puține ecouri... o, cât aş vrea să mă înşel! Oricum, chiar dacă în continuare ignorată, va fi în cea mai bună companie posibilă, nu va fi singura, regretabila absență din cronica tinerei generații din anii '30, din care a făcut parte cronologic și cultural. E foarte dificil să înțeleg obstinanta și bizara preferință a istoriilor din zilele noastre de a-și fixa reflectoarele doar pe fizionomiile a 3-4 aleși, ocultând opera și influența pe care au exercitat-o asupra unui public atât de bine educat din ultimul deceniu interbelic ceilalți componenți ai generației. Nu va fi amintit numele nici unui pictor, muzician, dansator, slujitor al Thaliei – dramaturg, regizor, actor; vor fi omiși de pe listele cu personalități ale epocii gazetarii, mai ales cei care au demascat, cu multe riscuri, natura funestă a ideologiei care periclita în acele clipe existența României ca stat, nazismul... nu vor fi amintiți în inventarul – atât de sumar, atât de nedrept – al tinerei generații savanții, cărturarii care și-au realizat destinul intelectual superior departe de

rumorile străzii, în liniștea bibliotecilor și a amfiteatrelor.

În orice istorie adevărată a tinerei generații, un loc de onoare ar trebui neapărat rezervat Margaretei Sterian, buna și inspirata Doamnă a promoției sale. A luminat realitatea în care a trăit, pictat și scris cu irealitatea spiritului său ferit de delirurile scandaloase ale vremii. Într-o epocă derutantă, Margareta a fost întotdeauna un predestinat judecător de pace, o instanță umană surâzătoare, conciliind extremele prin prezența sa fizică sau spirituală. N-a fost ușor nimănui să-și găsească un sediu în care să poată pleda pentru sensul existenței, în cele două decenii interbelice atât de bogate, altminteri, în experiențe și ispite apărute în universul artei: Margareta Sterian n-a respins nici una din expresiile artei noi, fără a renunța însă la spiritul critic, la simțul măsurii, căutând să surprindă secretul fiecăreia, fără a deveni sclava vreuneia anume, preluând doar ceea ce corespundea naturii sale intime, profunde. A participat cu colegii de generație la expoziția Arta Nouă din 1932, a fost membru fondator al secțiunii plastice a Asociației Culturale Criterion, i s-a recunoscut valoarea de specialiști, fiind invitată să participe la Expoziția de artă românească modernă de la Palatul Expoziției de Artă Futuristă din Roma sub egida lui F. T. Marinetti. A lucrat, bineînțeles, în spiritul explorator al artei moderne, fără a aparține integral avangardei; după ce a luat parte la campania monografiei din Drăguș, condusă de profesorul Dimitrie Gusti, a inclus în prima sa expoziție 30 de portrete, **Copiii din Drăguș**, revelarea misterului uman și a sacralității genuine din spațiul tradițional.

În anii războiului a refuzat să se considere ostatică, soluția finală planând, satanic, și asupra sa. N-am întrebat-o niciodată, și acum regret, cum de a reușit să-și păstreze mintea liberă, echilibrul sufletească, căror energii anume se datorează temeritatea imensă de a interpreta rolul lui David sfidându-l pe orgoliosul Goliat al

vremurilor sale, știind prea bine că orice proiect de salvare personală era utopic, legislația rasială putând declanșa în orice moment ritualul amintit mereu, al asasinatului colectiv și în spațiul Vechiului Regat. A tradus împreună cu prietenul Petru Comarnescu piesa reprezentativă a dramaturgiei americane contemporane, **Din jale se întrupează Electra**, a laureatului Premiului Nobel Eugene O'Neill, pentru Teatrul Național. Au existat multe complicații, nu toate dezvăluite până astăzi, pentru ca spectacolul să aibă loc pe prima scenă a țării, în timp ce aviația americană bombarda Bucureștii. Iată unul din marile paradoxuri pe care istoricii perioadei par să-l ignore: o evreică la Teatrul Național, ba chiar publicându-și în caietul program schițele de decoruri și costume inspirate de montarea de la Teatrul Guild de la New York, din 1931, la care artista avusese șansa să asiste. Adevărat că impresiile de la premiera americană erau semnate, în mod ironic, Anonymus, deși publicul de specialitate cunoștea prea bine veritabila identitate a artistei. Asemenea episoade vor trebui neapărat înțelese și integrate în țesătura documentară a epocii.

Așa cum a contestat nazismul, va contesta și comunismul stalinist de după război. Va fi prezentă în rafturile librăriilor la puține luni după actul de la 23 August cu traducerea și ilustrațiile **Firelor de Iarbă**, opera emblematică a lui Walt Whitman, rapsodul democrației americane, la care lucrase în anii războiului. Și și-a asumat misiunea să publice, tot firava mea prietenă de mai târziu Margareta Sterian, cartea simbol a anului de îndoliată amintire 1947, **Antologia poeziei americane moderne**, an de răscruce a Istoriei, când țarul de la Kremlin luase decizia finală de a înceta dialogul—și acesta, oricum, ipocrit—cu foștii săi aliați occidentali, absorbind toate țările Europei răsăritene pe care le cucerise în ultimul an de război, pentru a le transforma în regimuri satelit, lipsite de identitate și personalitate, golemi insignifianți ai Noului Imperiu. Am primit cu toții **Antologia** Margaretei Sterian în același

timp ca pe o apoteoză, dar și ținând seama de contextul evenimentelor funeste care s-au succedat, ca pe cântecul de lebadă al României democrate. Mai mult decât o carte, a fost un mesaj al clasei culturale, un semnal de rezistență și demnitate, o afirmare în fața inamicului a apartenenței țării la modelul tradițional.

A trecut destul timp până ce Destinderea începută în 1964 a permis supraviețuitorilor la început să existe din nou și apoi chiar să viseze. N-a durat mult, dar atât timp, acei prea puțini ani, cât a funcționat, a remediat multe din anomaliile, abuzurile și intoleranțele epocii staliniste. M-am gândit că ar fi un bun proiect de a readuce **Antologia** Margaretei Sterian în atenția noii clase culturale care crescuse în timpul istoriei totalitare — și în pofida acesteia — pentru a strecura volumul insurgent, interzis în 1949, prin plasa de oțel a cenzurii, deși, în noul context politic, organele represiunii intelectuale deveniseră tot mai puțin și mai rar vizibile. Nu puteam evalua șansele de succes ale ideii, trebuia să încercăm, mai exact, trebuia s-o încerc în viața concretă. Presupuneam că nici un editor bucureștean nu ar fi acceptat durerile de cap ale înscrierii în planul editorial al unui asemenea titlu, mai ales că Deschiderea sucombise în urma invadării Cehoslovaciei de către trupele Pactului de la Varșovia în 1968; mi se părea că puteam să-mi încerc norocul la Cluj. Mă reîntâlnisem în acei ani cu Alexandru Căprariu, coleg de generație, și-l cunoscusem și pe tânărul său asistent Vasile Igna, admirabilul meu prieten din zilele și deceniile următoare. Le-am expus proiectul și i-am întrebat dacă pot conta pe ei. Puteam. N-a fost nevoie să-mi verific pe teren vocația oratorică, oricum inexistentă, pentru a-mi convinge interlocutorii. Cunoșteau prea bine problema, era vorba doar de o legendă, nu de o carte: aproape că ne-am înțeles din priviri, am pus lucrurile la punct, pe durata unui dialog în tramvai...

Am scris cu voluptate „cuvântul înainte”, o laudatio, evident, atât a autorului, cât și a universului Lumii

noi, în care ne puteam regăsi propriile noastre amintiri. Incitat de spiritul, oricum incitator, al proiectului, am crezut că era încă posibil de a face prin intermediul titlului literar elogiul democrației de peste ocean, care ne inspirase în anii războiului, ca și în perioada fără sfârșit a intoleranței victorioase de după 1944: să nu mă limitez la rezonanța estetică a lui Whitman, Poe, Eliot, Sandburg și toți ceilalți rapsozi incluși pe tabla de materii a **Antologiei**, dar, purtat de val, să evoc și apelurile umaniste pentru o societate fraternă a libertății rostite de Părinții fondatori, George Washington, Lincoln, Benjamin Franklin. De astă dată mă înșelam. A intervenit cu brutalitate redactorul cărții, pe a cărui înțelegere tacită contasem, refuzând „cuvântul înainte”, fără nici o explicație suplimentară: în locul vechii fizionomii a intelectualului subțire găzduit câțiva ani și de gulagul românesc a apărut figura golemului, exercitând mecanic opera de distrugere.

Nu era nimic de făcut, nici chiar directorul editurii nu-și mai putea asuma imensa răspundere de a publica un text totalmente necorespunzător din punct de vedere ideologic – mai ales după ce fusese în prealabil avertizat. Din fericire – pentru noi toți – reprezenta singura rațiune de existență a proiectului. N-am creat un caz din interdicția textului meu, știind că orice pledoarie era inutilă, temându-mă în plus, că un scandal mediatic ar fi putut periclita șansele de apariție ale cărții.

În 1974, **Antologia poeziei americane moderne** a apărut la Editura Dacia, cu titlu schimbat, **Aud cântând America** și cu o prefață mai cuminte, mai înțeleaptă, de Petru Comarnescu. Toți cei care ne-am implicat în aventura acestei cărți ne-am bucurat când am aflat din cronicile literare și din comunicările orale că mesajul acelei arte a libertății, cu care se identificau cele două veacuri de poezie americană, fusese înțeles așa cum trebuia, așa cum merita, de marele public cetitor de poezie. Cele câteva picături simbolice de sânge ale primei prefete, scurse

la temelia volumului, nu mai contau.

Ca și oamenii, au și cărțile—manuscrisele, operele în general—soarta lor. Așa a fost să fie, un—mic—miracol, ca textul scris în 1974 să nu fi murit definitiv. După o absență de peste un sfert de veac, timp în care a somnolat în întunericul unui sertar printre multe alte mărturii ale epocii, are șansa de a reapărea azi pentru a completa portretul prietenei mele „den alte vremi” Margareta Sterian.

Lumea acestei cărți începuse a se face cunoscută în amploarea ei, dincolo de prestigiul unor autori care înaintea izolat în conștiința europeană, încă din ultimii ani ai războiului. Lectura devenise o culpă, bibliotecile se transformaseră în vaste necropole cu rafturi interzise; sub bătaia tunurilor, scriitorii Lumii Noi pătrundeau greu în Europa captivă, care urmărea cu respirația ostenită și însângerată clipele nopții prelungi, înainte de zori. Pe căi obscure, pe bulevardele văzduhului însă, sângele viu al ideilor și cărților continuă să circule, cu toate riscurile. Dar și cu toate avantajele, căci o carte ascunsă în gând cum ar mai putea fi interzisă? Percheziția inimilor va fi întotdeauna nu numai sfâșietor de inumană, dar inutilă și ineficace. Fragmentate, înjumătățite, ecourile unei poezii proaspete ajungeau în cele din urmă până la generația care se ridica din mijlocul coșmarului la viață, cu toate entuziasmele pregătite, cu toate visele intacte. Noi, tinerii de atunci, o înțelegeam pentru că îi puteam distinge, în acel moment de cumpănă a istoriei, izvoarele ei îndepărtate, invizibile, o rațiune de a exista și, uneori, pentru unii dintre noi, de a muri pentru o umanitate necunoscută. Cu generozitate adolescentină trăiam uimiți patosul coborât în cele mai simple gesturi și reflexe ale existenței, sacralitatea firească a textelor fundamentale pe care le descopeream în convenția de pe Mayflower sau în testamentul politic al lui George Washington când spunea: „Tratați toate națiunile cu bună credință și dreptate. Să nu aveți antipatii permanente și înrădăcinate pentru unele

popoare și dragoste pasională pentru altele... Națiunea care se lasă în voia unei uri veșnice sau a unei dragoste sistematice pentru o altă națiune devine într-o oarecare măsură sclavă”.

Declarația de independență redactată de Thomas Jefferson ar fi putut fi iscălită și de Walt Whitman: „Noi socotim aceste adevăruri ca de la sine înțelese, anume că toți oamenii sunt creați egali; că sunt înzestrați de creator cu anumite drepturi inalienabile; că printre acestea se numără dreptul la viață, la libertate și căutarea fericirii...” în timpul nopții, care a părut unora fără sfârșit a Europei războiului, cât de uman au sunat cuvintele lui Abraham Lincoln, care-și găseau în dimineața anului 1944 o nouă îndrituire de a fi rostite în mijlocul veacului trecut: „Noi socotim că sclavia este moral greșită. Fiecare om, alb sau negru, are o gură de nutrit și două mâini cu care s-o hrănească — iar pâinii trebuie să i se permită să meargă la acea gură fără controversă”.

Între două alarme aeriene se completa, puțin câte puțin, harta contemporană lirică a Statelor Unite. Sandburg și Vachel Lindsay, Edwin Arlington, Robinson și Edgar Lee Masters, Robert Frost, Stephen Vincent Benet, Archibald Leish, poeți, predicatori, cântăreți și soldați treceau imateriali prin ceața ultimelor lupte și deveneau prezenți în primele clipe ale păcii. Ei revelau o natură amplă și simplă, care conținea, ca sâmburele unui fruct, drama umană, privirea unei poezii strecurându-se ca un șarpe înlăuntrul existențelor întâlnite în cale, pentru a capta ecourile, sonurile vagi, secretele neînțelese, miracolul șters, indescifrabil, opac de atâtea ori, al unor necunoscute destine umane. Poate că versul final din epitaful Lucindei Matlock din **Spoon River Anthology**, „it takes life to love life”, mărturisește cel mai bine despre această vocație a realului care a stăpânit lirica americană pe drumurile sale principale, încă de la începuturi. (Cu inflexiuni dramatice în glas, William Dean Howells striga: „Oh! Sărmana Viață Reală, cât te iubesc. Aș putea eu să împărtășesc și altora bucuria pe care o găsesc în figura ta

banală și insipidă?”). Filonul mai dens, racordând poezia la alte experiențe culturale, impunând sacrificii în aspirația unor planuri mai înalte, cu ambiția dureroasă de a se implanta în culturile – matrice de dinaintea genezei americane, așadar formulele poetice ale lui T.S. Eliot și Ezra Pound, de fapt europeni prin temperament artistic, erau mai puțin revelatorii pentru acei ani cu cerul acoperit de nori.

Pacea destul de relativă atunci – căci lumea martirizată inutil nu era pregătită pentru toleranță și credință în drepturile fundamentale ale oamenilor și statelor – readucea printre alte libertăți și posibilitatea poezilor de a circula, fără spaime, pe toate drumurile pământului. Foarte curând, în 1946, urma să apară ca o cristalizare a unei perioade de fervoare intelectuală, diminuată mai târziu, **Antologia poeziei americane** în prima ei formă. O generație întreagă s-a regăsit în jurul acelei cărți, dar o generație constituită nu după criteriul cronologic, ci al entuziasmului și al pasiunii, configurată în fapt ca o deltă în care se revarsă firele de apă, mai mari sau mai mici, ale multor vârste. Vladimir Streinu, gentlemanul neînțeles, partizan rafinat al lirismului lui Poe, cu noblețea sa înăscută neputându-și termina opera, destinul hărăzindu-i o plecare prematură. Echipa poetică din care făceau parte, care treceau prin grila cenzurii războiului cuvintele libertății, Constant Tonegaru, boemul incorigibil și fermecător, cu poezia sa iconoclastă, și neuitatul Petru Comarnescu, veșnic grăbit, veșnic tânăr, febril și generos, întotdeauna receptiv la ceea ce era nou, niciodată înșelat, cred, de ineditul mistificator, deschis în egală măsură creației literare, muzeale, plastice, teatrale, artei tradiționale și moderne, populare și culte, românești și universale. Cât de mult s-a risipit pentru alții, cât de puțin a păstrat pentru sine și alții, și alții, pe drept sau pe nedrept uitați.

Și a fost misiunea Margaretei Sterian de a cristaliza această stare de spirit, de a da o formă stabilă și ordonată curiozității firești, colorate de simpatie și, de multe ori, de iubire pentru cultura vitală a Lumii Noi. De fapt,

Margareta era omul cel mai puțin indicat pentru aceasta, cel puțin așa ar fi apărut evenimentul apariției **Antologiei poeziei americane** în conștiința lectorului grăbit. Eroare îndreptățită într-o privință, căci Margareta Sterian aparținea acelei familii, din ce în ce mai rare, de slujitori ai frumosului, care se feresc instinctiv de zgomotele și vanele orgolii ale lumii, de ispitele și de puterile, nu de puține ori abuzive, ale inteligenței.

Poziție delicată în mult prea turbulentul secol XX, în care spiritul gregar s-a implantat în cultură și când artistul, uneori se dispensează de operă, dar nu și de privilegiile oficiale care-i sunt oferite, dansând în cetate precedat de lampadofori și înconjurat de fanfară.

De fapt, ambiguitatea era în bună parte datorată polivalenței autoarei. Artistă autentică, reușind cu farmec în atâtea domenii ale sensibilității, era, și este, desigur, și acum, dificil s-o fixezi într-o activitate anume. Spiritul comun, destinat să curgă la suprafața lucrurilor, preferă în asemenea ocazii s-o sacrifice cu totul. Nu se întâmplă oare acest lucru în pictura în care excelează, creându-și un stil și definindu-se ca o personalitate pe deplin originală? Pe teritoriul care-i aparține preferă să frământa realitatea până îi anulează orice rezistență, apropiind-o de mișcarea liberă a muzicii. Atunci materia purificată își mărturisește dorința de a zbura.

Ca poet a aparținut întotdeauna pământului natal, dar și lumii fără hotare. În poemul **Domnița** schițează o pagină colbuită de cronică, pe care pune culori stinse și grave, cu sonuri vechi gravitând lent în jurul unor chipuri de demult:

*Auritul meu chip cu coroană pe cap l-au așezat în tindă de mânăstiri
mâinile subțiri le sprijin pe brațele jilțului domnesc;*

*în dreapta țin sul pecetluit în care milosteniile mele-s înscrise;
pământurile multe și-ntinse pe care le-am dăruit locașului sfânt
unde în seara vieții am găsit mângâiere și tuturor
sufleteștilor rânduiei, la moarte și-n veac, un rost,
unde am sorbit liniștea, ca pe un balsam
de care nici o picătură nu trebuie să se piardă.*

În **Covorul oltenesc** exersează pe o temă scumpă lui V. Voiculescu:

*Covorul oltenesc e o grădină
în care păsările stau la soare
și ciugulesc mărgăritar,
iar șerpii perfizi, ce unduiesc din loc în loc,
le-adulmecă cu limba lor de foc...
Ici-colo-s evantalii egiptene
cu lungi stamine ca întoarse gene...*

Histria e un poem scris în metru antic, sculptural, tăiat în marmură și apoi lăsat pradă cețurilor serii:

*Și-aici iubirea, cruzimea și moartea
și aici, nemăsurate ambiții au chemat prăbușirea,
pe când uitarea, ca o navă ce nu mai cunoaște țărmlul,
cu stinse lumini, lunecat-a departe în larg...*

În **Indian** însă introduce elemente de recuzită ale mitului american, filtrate și receptate liber de fantezia omului contemporan de pretutindeni:

*În panglica ce-mi încinge fruntea
am înfipt, ca de demult, o pană înaltă,
spre a mă regăsi-n oglinda Indian Woman, șef de trib;
știam că-n punctul acesta urmează un chiot,
știam că-n clipa aceea trebuie să uit ceva,
ceva grav, ca moartea, dar clanul care să mă înțeleagă nu mai era.*

Aceeași pendulare între două atracții diferite se exercită și în evocările sale de călătorie, dominate de dubla nostalgie: a frumuseții lumii și pământului natal, legate de un sistem de canale subterane, circulând în ambele sensuri.

Așadar, aceasta este cartea și acesta este traducătorul. Amândoi, sau mai exact încă toți trei – căci cum ar

putea lipsi fratele lor necunoscut, cititorul – supuși legilor timpului care corectează erorile, își deapănă molcom firul nevăzut și așează în amintire, cu aceleași drepturi, ceea ce s-a întâmplat și ceea ce nu s-a putut termina, binele și răul, ignominia și demnitatea, pe cei ce trăiesc, pe cei ce au murit și pe cei ce bat la porțile de speranță ale vieții. Dar poate că T.S. Eliot ne tâlmăcește cel mai bine bucuria puțin tristă a întâlnirii cu această carte, deci cu noi înșine, când spune în **Antologia** Margaretei Sterian:

*Să tăcem și-n tăcere să trecem spre o altă intensitate,
spre o viitoare unire, o mai profundă împărtășire
spre întunericul rece, prin vasta dezolare,
prin tânguirea valului, prin tânguirea vântului
prin marile ape cu păsări acvatice și marsuini.*

În sfârșitu-mi stă începutul meu.

(„România Literară” nr. 1, 11-16 ianuarie 2006,
retipărit în **Cartea prietenilor mei**, Editura Universal Dalsi, 2006)

Mariana Vida

Margareta Sterian
Opera pictată.

*„Lucrurile de artă sunt oglinzi
în care fiecare vede ceea ce îi seamănă.”*

Constantin Brâncuși

Dintre toate talentele cu care a fost hărăzită Margareta Sterian, cel al picturii a fost poate cel mai viguros. Așa o probează și cele 300 de tablouri din prezentul catalog, lucrare care încununează o suită editorială de excepție, inițiată în 1998¹ de Mircea Barzucă, ucenicul-pictor, discipolul fidel și păstrătorul tenace al memoriei și patrimoniului artistic al acestei mari creatoare. La 11 septembrie 1944, imediat după întoarcerea armelor și continuarea războiului de către România alături de armatele aliate, la București se consuma în ziarul „Viitorul” un elan de libertate, nuanțat de nobile proiecte culturale. Astfel, un cronicar identificabil cu Mihail Sebastian ținea să precizeze că, în cazul artelor plastice și al unui program *sui generis*, ar dori să revadă, pe lângă colecția de

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2017

tablouri străine și românești ale lui Krikor H. Zambaccian, o serie de expoziții retrospective: „Am vrea să vedem o retrospectivă Grigorescu, Andreescu, Luchian, Ștefan Popescu, Gh. Petrașcu, Brâncuși (în măsura posibilului), Iser, Margareta Sterian, Magdalena Rădulescu, Horia Damian, Tomaziu și Țipoia².” Menționarea numelui Margaretei Sterian în acest context ilustru, confirmă prestigiul categoric de care se bucura artista, renume consolidat de participarea constantă la expozițiile avangardei istorice din perioada deceniului patru.

Etapele formative ale carierei ei artistice sunt îndeobște cunoscute. Amintim câteva detalii necesare înțelegerii evoluției stilistice, repere indispensabile recompunerii, ca într-un uriaș puzzle al unui parcurs artistic de excepție, aflat permanent sub semnul jocului și improvizației, al acelui „las’ că știu eu cum să fac”, al ingenuității și al candorii. Rămasă de mică orfană, în grija unei bunici iubitoare, dar și autoritare, Margareta Sterian s-a dovedit o personalitate puternică și, în pofida aparentei fragilități, un remarcabil caracter individualist. Sensibilă, visătoare și foarte cultivată are șansa să-l cunoască pe viitorul soț, poetul Paul Sterian (1904-1984), figură familiară mediilor avangardei literare. Împreună vor călători la Paris (1926-1928), unde Margareta va frecventa muzeele, galeriile de artă precum și celebra Academie Ranson³. Aici va beneficia de corectura lui Bissière și Amédée de la Patellière, dar va urma în paralel și cursuri de istoria sculpturii la École du Louvre (cu Paul Vitry) și istoria artelor la Sorbona (cu Louis Hautecoeur). Eleva cuminte de la liceul evanghelic, ce urma sfaturile pictorului-gravor Richard Canisius (1872-1934) sau ale pictorului buzoian impresionist de tradiție grigoresciană Gore Mircescu (1885-1950) se transformă radical sub impactul libertății de expresie, a rafinamentului și a efervescenței artistice a școlii de la Paris, matrice structurală în care inteligența, inventivitatea și talentul Margaretei Sterian se convertesc într-o viziune unică și originală.

Școala de la Paris amalgama într-un creuzet complex estetici și formule personale, tradiția și modernitatea fuzionând laolaltă cubismul, primitivismul, futurismul, abstracția, prin intermediul unor artiști străini de Franța, dar care au ales Orașul lumină ca spațiu primordial de afirmare. Picasso era figura emblematică a acestuia, iar în metamorfozele surprinzătoare ale arlechinilor săi, simboluri ale unor personaje rătăcitoare și al metisajului cultural, se regăseau majoritatea artiștilor veniți din toate colțurile lumii să se instruiască la Paris. În acest context, un cuvânt ar fi de spus în legătură cu cei doi principali maestri parizieni ai Margaretei Sterian, Roger Bissière, „un fel de apostol, un mag” după cum își amintea artista în 1971⁴ și Amédée de la Patellière. Bissière (1888-1964) a fost profesor între 1925-1938, perioadă în care, prieten cu Braque, practica un cubism temperat, decorativ. Avea un mare ascendent asupra elevilor de la Academia Ranson („activitatea de profesor o exercitam într-o manieră neobișnuită deoarece am fost întotdeauna convins că nimic nu se învață, aveam chiar obiceiul să îi determin pe elevii care mă interesau să înceteze frecventarea Academiei, considerând că nu puteau să-și însușească decât deprinderi rele⁵.”) În 1939 pleacă de la Paris și se retrage la țară (Dordogne). În urma unei afecțiuni a ochilor, începe să lucreze cu bucăți de stofă ceea ce a numit „Teinture murale”, pe care le expune cu succes la Galeria Drouin în 1946⁶. Va realiza apoi picturi abstracte într-o viziune apropiată de cea a covoarelor, cu distribuții de “pattern”-uri subtil nuanțate, pentru care va primi un Mare Premiu al Artelor în 1952. Pentru sesizantele similitudini cu evoluția din deceniile șase și șapte a operelor elevei sale române, Margareta Sterian, care se va orienta și ea spre colajul textil sau artele focului, cităm în continuare caracterizarea pe care o face Marcel Brion picturii abstracte a lui Bissière: „Mitologia originală și foarte personală, de o puternică seducție este cea care se manifestă în picturile lui Bissière, situate chiar în punctul în care obiectul real și forma abstractă se topesc unul în

altul. Dragostea adâncă pe care o are față de natură, această natură din care imaginația și memoria sa construiește imagini emoționante, în perpetuă transformare, îl împiedică pe Bissière să excludă în totalitate din compozițiile sale rapelul vizibil al lucrurilor, al copacului, al păsării. Ca și în cazul scriiturii chineze actuale, regăsim uneori silueta sau umbra, simplificate la extrem, a pictogramei originale, naturaliste și narrative, astfel și opera lui Bissière, ne duce cu gândul la o natură care și-a elaborat ea însăși propria mitologie în hieroglifice, dar nu a dorit să-și ducă până la final, transmutanța⁷.”

La rândul său, Amédée de la Patellière (1890-1932) era adeptul reîntoarcerii spre valorile clasicității asemeni lui André Derain sau Dunoyer de Segonzac, dar și a lui Picasso, în spiritul a ceea ce promova teoretic, unul din criticii epocii, Waldemar George, respectiv înglobarea neoclasicismului ca agent regenerator pentru arta contemporană franceză⁸. Cubismul generase nu numai o reformulare a rigorii compoziționale, dar va contribui, în mediul artistic francez de după Primul Război Mondial, la consolidarea unui realism dramatic, puternic disciplinat și nuanțat de efuziuni lirice, din care străbăteau ecourile dramelor suferite de tânăra generație. Este cazul lui La Patellière, pictor preocupat de subiectele rurale aspre și peisajul arid, pe care le tratează printr-un armonios echilibru între construcție și sentiment, cu o materie picturală consistentă, ce-i permite subtile efecte de clarobscur. Tradiția picturală a fraților Le Nain se metamorfozează într-un adevărat regal, pasta fiind așternută cu degradeuri și valorații, ce induc o pregnantă senzualitate. „De la acest nou Hesiod, un Millet lipsit de orice declamație⁹”, Margareta Sterian a reținut o anume atmosferă melancolică, tratarea pasionată a culorii precum și o voită ambiguitate, un mister ce-i păstra vie prospețimea stării de reverie.

„La Academia de pictură, își amintea peste ani Margareta Sterian, profesorii obișnuiau să afișeze îndrumări

unde ne împărtășeau ideile lor despre artă și viață; aceste esențe ne erau oferite *sans plus*, și depindea de fiecare din noi să le verifice, să le adopte, sau să nu țină seama de ele. Problemele de pur meșteșug se discutau sumar, presupunându-se că studenții vin acolo cu o personalitate bine conturată și un meșteșug avansat; spre a cumpăni ei însăși fenomenul artistic, așa cum se desfășura în climatul acela de studiu”. Seara, după cursuri, tânăra artistă se informa asupra expozițiilor din galerii, iar timpul liber îl petrecea în muzee.” Atașamentul meu pentru Uccello, Sassetta, pictura de gen a flamanzilor, de-atunci datează și neclintit a rămas”¹⁰.

Hrănită din preaplinul vieții culturale pariziene, Margareta Sterian revine cu entuziasmul tinereții la București unde, pentru început, va fi cooptată în echipa de studii sociologice interdisciplinare a profesorului Dimitrie Gusti. Deși nu a participat decât la campania de la Drăguș din 1929¹¹, viața satului și valorile lui spirituale îi vor lăsa o adâncă impresie. Picturile realizate acum sunt cu precădere portrete de copii din Drăguș, expuse în sălile Seminarului Universității din București. Artista reunește într-o sinteză originală învățăturile asimilate la Paris, peste care suprapune studiul atent al icoanelor, țesăturilor sau ceramicii populare efectuat în acel tărâm scufundat, arhetipal, care era la acea vreme Drăgușul. Figurile inocente ale copiilor, privite parcă într-un prim plan hipnotic, relevă un primitivism rustic, solid construit, cu puneri în pagină spectaculoase și o tratare vibrată a culorii, ce face să pulseze de viață chipurile temătoare ale micilor personaje. Compoziția intitulată **Copii din Drăguș** (cat. 5) este emblematică pentru constituirea viziunii specifice artistei, atât prin perspectiva plonjantă, dar mai ales prin inserarea în cadru a unui fragment de icoană pe sticlă cu chipul protector al Maicii Domnului. Caracteristic zonei iconarilor din satele Făgărașului, pe fundalul unui cer animat de stele, Maria poartă uneori pe cap o coroană bogată, de sursă bizantină. În tabloul Margaretei Sterian însă, rolul apotropaic al Fecioarei se

transformă, se ambiguizează astfel că Fecioara devine o fată frumos împodobită de la țară, care privește oarecum speriată cum sunt pictați cei doi copii. Acest transfer între o realitate viabilă și o alta, virtuală și paralelă, rod al imaginației prolifice a pictoriței vor fi definitorii pentru creația ei ulterioară.

Un rol decisiv în forjarea viziunii picturale a acestei mari creatoare de imagini, a fost fără îndoială călătoria întreprinsă în America împreună cu Paul Sterian în 1931. Toate etapele acestui fascinant periplu (**Dansatori în Harlem, Parc în Harlem, Interior de bancă în Manhattan**, cat. 21-23) vor fi descrise cu acribia reporterului, în imagini în care regăsim deopotrivă ecouri din pictura foarte actuală a lui André Derain, ce concilia viziunea arhaizantă cu stângăcia primitivilor, cât și a unui pictor american, Hartley Mardsen (1887 -1943). Mardsen era poet și pictor. Autor de „Archaic Portraits” pictorul american se inspira din viața pescarilor, extrăgând tragicul din prozaic, cu un stil voit brutal ce asimilase expresionismul, cubismul și fovismul european, într-o formulare colorată de specificul american. Este momentul în care poezia americană modelează resorturi inedite în matricea creatoare a artistei, care își descoperă succesiv talentele literare. Facem apel la un citat al unui bun prieten și admirator ca și ea, a civilizației noului continent, Petru Comarnescu, odinioară student în America și autor a mai multe volume, esențiale pentru concepțiile liberale ce se făceau auzite și la noi în epoca interbelică¹². În prefața din 1947 a volumului alcătuit și tradus de Margareta Sterian (*Antologie a poeziei americane moderne*), el caracterizează specificul poeziei americane, cu relevanță și privind impactul statornic și profund pe care aceasta l-a avut asupra Margaretei Sterian: „Noua poezie americană, anti-romantică, anti-didactică, anti-sentimentală, este o poezie vie, radicală, științifică, adâncind psihologia omului, exprimându-i suferințele, nevoile, elanurile, aducând humor, ironie, dar și profetism și generozitate socială. Pe urmele democratului Whitman și a altor ideologi, filosofi și

oameni de știință americani, care cu toții cred în viață și în om, înainte de orice, — poeții noi iubesc viața și lumea, chiar dacă sufăr mai tare decât ceilalți, din pricina sensibilității lor, sau nu pot înțelege totul. Realismul lor social este considerabil lărgit, iar întrebuintarea vorbirii curente, a viziunilor și sonorităților unui secol mașinist, a procedeele științifice sau gazetărești, — îmbinate adesea cu o vastă cultură umanistă -, le conferă mijloace de expresie mult mai variate și mai adecvate, apropiindu-i pe ei, poeții, de ceilalți muritori, cu care se identifică pe deplin. Desigur, apropierea poetului de ceilalți oameni nu se săvârșește ușor, chiar când cu toții se simt frați și eroi în aceeași lume. Profesia de poet are ceva tragic într-însa, chiar în societățile evolute, unde poeziile sunt mult mai citite, gustate și cumpărate”¹³.

Sub influența acestor convingeri umaniste, opțiunile tinerei artiste se direcționează categoric asupra mișcării de avangardă și a expozițiilor de „artă nouă”¹⁴. Element reprezentativ a ceea ce Ionel Jianu denumea, prin analogie cu cea de la 1848, „generația de la 1930”, Margareta Sterian a cultivat mediile avangardiste, prietenia cu Marcel Iancu sau cu graficianul teoretician Henri Daniel și soția lui, pictorița Cornelia Babic, cu M. H. Maxy sau Victor Brauner. Brauner îi va executa de altfel un memorabil portret [1930], iar cu Iancu va colabora la decorarea cu frescă și ceramică a unor clădiri din București (1930-1937)¹⁵. Participările ei la expozițiile avangardei din deceniul patru sunt semnificative și din păcate puțin analizate în studiile de specialitate. Astfel, în 1932 participă la expoziția de „Artă Nouă” (25 ianuarie—8 februarie 1932), Sala Ileana (Cartea Românească), expoziția modernistă cu cea mai largă participare a deceniului, în care predomină „artiste-pictore și sculptore”, care aduc o infuzie de tinerețe, demonstrând totodată o adevărată sete de înnoire. Critica semnalează desenele expuse de Henri Daniel, „creatorul unei lumi pitite într-o izolare dezolatoare, în care se pot surprinde numai reliefurile unor subtile aspecte de

sensibilitate” dar și „talentul proaspăt” al Taniei Șeptilici, „bogatele armonii coloristice” ale Margaretei Sterian, ale Corneliiei Babic-Daniel și ale Michaeliei Eleutheriade, vasul decorativ și temele biblice prezentate de Olga Greceanu „în tehnica grea a frescei”, „acuarelele pline de vibrație și transparență” ale Mericăi Râmniceanu, măștile, figurile și statuetele fin stilizate ale Miliței Pătrașcu, portretele „studiate” și naturile moarte expuse de Claudia Millian¹⁶. Margareta Sterian a figurat cu lucrările realizate în America, sub titlul: **Aspecte din New York**, în care scriitorul Sandu Tudor sesiza: „același gust și viziune de grotesc care, din naivitate și caricatural expresionist, realizează priveliști de panopticum, în probleme de răsturnată perspectivă”¹⁷.

Sterian a figurat de asemenea la expoziția grupului plastic „Criterion”, în februarie 1933 și la expoziția internațională de artă futuristă de la Roma în decembrie același an; în aprilie, la expoziția grupului plastic „1934” de la sala Ileana; la a treia expoziție „Contimporanul” din 24 februarie – 15 martie 1935 la sala Mozart (unde au expus reprezentanți ai școlii de la Paris: Walter Becker, Eugène Berman, Giorgio de Chirico, Léonor Fini, Philippe Hosiasson, Filippo di Pisis, Yves Tanguy, Pavel Tchélitchew, Léon Zack); la a patra expoziție „Contimporanul” din 19 ianuarie-14 februarie 1936, la sala Dalles. Pictura ei transpune în culori grele, surde, marcate de un contur întunecat ca de vitraliu, imaginile unei realități cotidiene, surprinse la New York, dar și la București, unde pitorescul capitalei, monumentele, bazarele, dar mai ales târgul Moșilor cu spectacolele sale de circ îi vor oferi constant motive de inspirație (**Guristă la Moși, Baraca circului, Trapeziștii, Cadâna la Moși**, cat. 8, 9, 12, 25). Compozițiile sunt stratificate, descriptive, asemenea vechilor peisaje neerlandeze, inventariind de sus, din zborul păsării, prin racursiuri îndrăznețe, elementele constitutive a căror lectură amintește mai ales de desenele copiilor. Această *Kindermanier*, viziune plină de ingenuitate – precum și o anume poetică a periferiei, a spectacolului urban

asociat de kitsch -, și pregnant realistă, o apropiere pe Margareta Sterian de ceea ce Franz Roh denumea la 1925, drept „realism magic”. Referindu-se la Noua Obiectivitate germană (Neue Sachlichkeit), criticul de artă descria în fapt un exces de realism post-expresionist, o astuție în prezentarea realității mundane, lipsită de elemente miraculoase, într-o accepție opusă față de conceptul de „realism magic literar”, folosit în anii '60 pentru proza latino-americană. Realismul magic al Margaretei Sterian este complex și nuanțat, în măsura în care și personalitatea ei creatoare nu este univocă, ci amalgamează arii de manifestare deopotrivă în artă și literatură. Peisajele și compozițiile celei de-a doua jumătăți a deceniului patru au drept componentă esențială un preaplin de figurare realistă în sensul unei Noi Obiectivități, dar de tip latin, mai temperat (**Patinaj în Cișmigiul, Scuar parizian, suita de imagini din Balcic, Podul Șerban Vodă, Peisaj bucureștean** cat. 26-27, 30-34). O lucrare ce anunță o nouă coagulare stilistică și o evoluție spre o formulă cât mai personală este **Biserica din Poiana Țapului** (cat. 37), în care elementul pitoresc-miniatural pierde din intensitate, sporind în schimb monumentalitatea imaginii, generând stare de adâncă empatie cu natura. Acest nou sentiment de înțelegere și respect în fața firii va fi decisiv pentru peisagistica artistei din anii '50 și '60.

În anii tulburi, premurgători celui de-al Doilea Război Mondial și al ascensiunii forțelor de dreapta precum și în timpul războiului, pictura Margaretei Sterian se rezumă mai ales la portret și natură statică. Portretul **Liviei Ciortei**, al doamnei **Stephănescu-Arephi** sau al **Avocatului A.V.** (cat. 39-41) păstrează ceva din ecourile imaginilor de tip hollywoodian al anilor '40, la modă prin operele Tamarei de Lempicka¹⁸, unde dincolo de realismul concesiv străbate un fior tragic, ce transpare de după „poza” imobilă a personajelor. Atenția cu care tratează carnația sau importanța acordată mâinilor trimit la pictura barocă, la Rubens sau Van Dyck, prin bogăția

cromatică asociată unor subtile efecte de transparentă. Buchetele de flori (**Flori neîmpăcate, Domnișoare, flori în alb, Buchet de altădată**, cat. 35-36, 38) sunt un fel de construcții *sui generis*, modernizate, în genul celor ale lui Breueghel de Catifea sau Rachel Ruysch, cu plante succulente a căror descriere induce valori de poetică senzuală.

Epoca de după război va antrena în România o mutație estetică semnificativă a artelor plastice la care Margareta Sterian nu va rămâne indiferentă. Radicalizarea conștiințelor în așteptarea unei deschideri spre Europa și America se vor lăsa însă așteptate aproape cinci decenii după 1945, căci țara noastră va intra sub sfera de influență sovietică, în lagărul socialist, aflat dincolo de Cortina de Fier. În acest context artista a fost silită să se adapteze, să consume în atmosfera tainică a atelierului temerile și restricțiile „obsedantului deceniu” al anilor ’50. Din fericire, călătoriile de documentare ale artiștilor la sate, necesare programatic elaborării unor imagini cât mai apropiate de realitatea socialistă, îi vor amplifica admirația față de arta populară. „Logica și geometria Eladei, suavitatea ornamentației persane, fastul bizantin sunt principalele, ancestrale filoane care, în creuzetul văilor, munților, plaiurilor și apele noastre, s-au contopit cu nevoia de frumos, cu sobrietatea dar și cu izbucnirile de bucurie și mândrie ale părinților noștri”, scria admirativ pictorița în 1985¹⁹.

Subiectele abordate acum sunt neutre, aparent legate de politica culturală a timpului. **Marea zăpadă, Mănăstirea Plumbuita, La ferma experimentală** (cat. 49-50, 56) sunt inspirate din realitatea imediată, dar păstrează neștirbite calitățile ce definesc deja „stilul Sterian”: perspective rabătute, cadraje insolite, nararea simultană, ca în icoane, a mai multor episoade într-o singură imagine, miniaturizarea detaliului și aducerea lui în prim-plan. O stare de grație ce pendulează între realitate și vis, pe care unii exegeți au pus-o în legătură cu opera lui Marc Chagall. La aceasta se adaugă o inovație de natură tehnică: asocierea sgârieturilor în pastă. Este rezultatul

curiozității și al experimentelor unui artist ajuns la deplina maturitate a forței sale creatoare. Peste culoarea așternută consistent, artista revine cu un fel de scriitură, nuanțând și valorând datele generale ale compoziției. De aici și până la tehnica în care a fost o maestră absolută, cea a uleiului pe calc și la prelucrarea lui cu degetele, nu a fost decât un pas.

Subiecte inspirate de lumea circului și de procesiunile populare cu măști o feresc de intruziunile comandamentului politic. Carnavalul ritual țărănesc de la Brănești a fost descoperit de pictoriță în 1958 pentru a fi apoi sistematic urmărit. „În **Caesar** de Alexandre Dumas am găsit cheia ciudatelor cortegii de la Brănești, a lupercaliilor, la care autorul se referă, sărbătoare de primăvară timpurie în cinstea lui Pan (Lupercus), divinitate exaltată de ciobani. Ritualul lupercaliilor se mai practică și azi în șesul cu lunci și lacuri din preajma capitalei românești. Atrasă de originalitatea, de straniul acestor datini cu cortegii ce se desfășoară în fiecare an într-o anumită zi de primăvară timpurie, m-am dus întotdeauna să le revăd, să notez schimbările pe care i le aduce timpul, amplificări sau simplificări, dar niciodată o alterare a inițialei semnificații. Bărbați tineri din comună și din împrejurimi se pregătesc îndelung, spiritualicește și practic pentru acest ritual ce au de îndeplinit o dată pe an, dar care este și rămâne totodată neschimbată urzeală pe care se înscrie existența lor. Ingenioase și mereu inedite, cortegiile cuprind sute, mii de măști, iar fiecare participant este și regizor. Când unele pâlcuri de oameni se răresc, altele îi iau locul. Respectarea ordinei este intrinsecă, până și copii i se supun. Măștile, numite „cuci”, nu alcătuiesc decât suita unui fantastic personaj, *Chipul Acesta este Omul!* Cu cât este mai tânăr, mai frumos și mai falnic, cu cât este mai misterios și mai împodobit cu atât este mai venerat. Grupuri compacte de măști îi pândesc pe la răspântii venirea, căci momentul apariției sale, nu este niciodată mai înainte cunoscut, apoi îl urmează în deplină tăcere, ca

în transă, pentru că ziua aceea este și ziua muțeniei, iar cine calcă comandamentul, suportă și pedeapsa – bătaia – fără să crâcnească. În Roma antică pedepsirea limbuției se făcea cu laniere de piele. La Brănești, se folosesc deșeuri de pneuri sau cizme de cauciuc. Și răfuielele personale, uneori se soldează în acest fel cu eficiență. Deghizările sunt fantastice: se foloseau năvoade de pescuit, piei și coarne de animale, rogojini rupte devin impresionante hlamide ornate cu ciucuri de lână colorată, savant destrămată. Un cadru gol de fereastră, purtat în mâini, sau un bidon de tinichea strălucitoare țin loc de somptuoase potcapuri. Unii „cuci” arborează o ținută gravă, sinistă. Alții înaintează în salturi ca sălbăticiunile în acompaniamentul triplelor clopote de bronz – de la cai – pe care și le petrec pe după mijloc. Vechi pălării de fetru devin accesorii de cardinal. Perdelele de nylon ale gospodăriei sunt puse la bătaie într-o splendoare a mireselor și a multiplelor Ofelii cu ciorapi de mătase în bocanci înnoroiți – căci nu știu de ce la Brănești, oricât ar fi cerul de senin și oricât de mândre gospodăriile, e întotdeauna noroi. Cum am mai spus, cortegiile sunt alcătuite din „oameni”, femeile înșiruite acum pe lângă împrejmuirea locuinței n-au dreptul decât să ostenească într-o reușită procesiunii și s-o urmărească în tăcere²⁰...

Cea mai mare parte a suitei – de o extraordinară bogăție – inspirată de ritualul de la Brănești va fi realizată după 1968 și în anii '70, când motivul procesiunii va deveni recurent. Fie că se grupează în jurul *Chipului*, fie că sunt doar fragmente cu diverse personaje, ce condensează simboluri din cele mai diverse zone ale memoriei sale culturale, compozițiile au o rezonanță aproape mistică, sugerând un fel de transpuneri moderne a temei Fecioarelor nebune și a celor cuminți din iconografia creștină (**Primul Chip, Cortegiu cu Chip și capra cu trei iezi, Chip și mireasă în cortegiu, Mireasă, cocoș și rege II, Moartea prelatului și bufnița, Tânărul Bachus, bătrânul rege și alte măști, Tânărul arlechin în albastru, Infanta cu porumbel, Infanta cu pitic, Întâlnirea mireselor cu**

soldatul roman, cat. 84, 106-108, 145, 150-151, 171, 175-176, 192). De altfel sursele iudaice, nunta și cortegiul nupțial vor coexista cu scene biblice frecvente în aria ortodoxiei sau mitologice, nuanțând arhetipal motivul procesiunii (**Adam și Eva, Judecata lui Paris, Izgonirea din rai, Abel și Cain, Regele David cântând la harpă**, cat. 164, 169, 172-173, 176).

La începutul deceniului șapte, fetița orfană de odinioară, silită să-și adapteze constant sensibilitatea la realitățile dure ale existenței, își rezumă existența, tranșant, în două secvențe antagonice și simptomatice: **Prietenii** (cat. 59) și **Ceilalți** (cat. 60). Prietenii sunt cei care au ajutat-o și a căror memorie pozitivă îi trezește nostalgii. Compoziția este structurată pe două registre ca într-o scenă de *sacra conversazione*; în cel superior mica orfană este protejată de figuri îngerești, iar în registrul mundan apare familia (mama, tatăl, bunica) și diverse alte chipuri-măști cu identitate incertă. Până și cabrioleta cu care a călătorit la București figurează în această pictură-roman, plină de reverie. **Ceilalți** sunt personaje negative, amplasați într-un fel de bolgie dantescă, nuzi, de o nuditate goyescă, necruțătoare și cromatic sumbră, cu sgârieturi tăioase ce sfâșie luciul pastei. Din mijlocul acestui infern, dintre damnați, mama și bunica o scot pe fetiță spre ceruri într-un elan baroc.

Lucrurile s-au simplificat ca și viața, angoasele și nedumeririle lasă loc unor experimente picturale de care „dezghețul” cultural al anilor '60 nu era străin. Astfel la Colocviul Brâncuși din 1967 Margareta Sterian expune o serie spectaculoasă de picturi abstracte, executate în ulei cu nisip, o tehnică revoluționară, la care lucra din 1964²¹. Texturi cromatice noi, materie zgrunțuroasă, telurică, vibrantă aplicată cu pensule groase sau cu cuțitul, dar mai ales viziunea informală, atât de rară la noi în plină perioadă a realismului socialist. Sterian era la curent cu abstracționismul din Franța anilor '50 practicat de profesorul ei Bissière sau de Wols (ale cărui picturi construite

din mii de trăsături fine, formau pe rând o masă deopotrivă schimbătoare și omogenă, definind „tașismul”, de Stäel și paleta sa ardentă, de Pierre Soulages cu scriitura sumbră sau de caligrafia tăioasă a lui Hans Hartung. Și în acest caz, artista dezvoltă un abstracționism liric autentic, din care străbat sentimente și emoții profunde, relevante pentru concepția sa panteistă (**Curcubeul, Adâncuri de ape, Cascada, Pământ între ape**, cat. 70-73).

În 1969, după patru decenii, Margareta Sterian călătorește la Parisul tinereții sale. Colajele textile, o altă tehnică în care a inovat, sunt expuse cu succes la galeria Katiei Granoff, galeristă celebră și longevivă (activă între 1926 și 1987), prima care a expus **Les Nymphéas** de Claude Monet. Încurajată de acest succes și de hrana spirituală pe care i-o oferise capitala Franței, Margareta Sterian se dăruie pătimaș picturii, călătorind prin țară, culegând impresii, motive, admirând și sortând imagini pentru viitor. Fără a abdica de la sonoritățile unei „picturi a Realității poetice”, în care s-a integrat discursul unui derizoriu atenuat de o viziune infantilă, propice realismului magic, Margareta Sterian va renunța la abstracție pentru a adopta, după 1967, elemente din alfabetul Noului Realism. Spre deosebire însă, de promotorii grupului reunit de Pierre Restany la Paris în 1960²² și de reacția lor radicală față de societatea de consum, Margareta Sterian, în condițiile specifice generate de cenzura politicii culturale, controlată de partid, va opta pentru sintaxă stilistică proprie, în care va topi elementele realismului magic și stridențele Noului Realism, amalgamând fantasticul folcloric cu împrumuturi din cele mai noi tendințe ale artei europene.

Revine astfel la pictura figurativă, pe care o tratează ca pe o narație fabuloasă. „Aceasta vine din dorința de a ieși din cotidian, din lucrurile care nu-mi convin sufletește, din constrângeri. Îmi creez un decor, îmi fac filmele pe care mi-ar place să le văd.”, declara în 1971²³. În spiritul acestei libertăți a improvizației, în 1973 reia ciclul

„Măști din Brănești”, dar și scenele din lumea circului, personificând jongleurul, dresorul, claunul și prezentarea animalelor în arenă descrisă ca mediu specific, aparte, un spațiu virtual destinat magiei. (**Parada circului, Rânduneaua roșie, în echilibru, Zoologică, Bestiar cu elefant, Pantera neagră**, cat. 111, 118-120, 127-128). Tehnica picturală se axează acum mai ales pe contrastele dintre transparente străvezii din fundal (amintind de puritatea culorilor sidefii ale scoicii) în alternanță cu desenul acuzat sau pete consistente, în dominante calde. Cromatica delicată și compozițiile ce exaltă o narație de tip decorativ, rememorând un mod de viață oriental cu personaje ca niște figurine de porțelan relevă componenta neo-rococo a stilului Margaretei Sterian²⁴.

Între exploziile de bucurie ingenuă în fața peisajului văzut din tren sau din mașina roșie pe șosea, la vulcanii noroioși sau la Oltenița, de Paști în sat ori în ograda bunicului, se furișează la început stingheră dar în curând tot mai acută, meditația asupra morții. Lucrarea **Ritmurile vieții**, din 1974 (cat. 130) reia tema medievală a celor trei vârste ale femeii, iar în **Ciclistul și moartea** din 1975 (cat. 135) aceasta apare în chip de tânără și spectrală mireasă. Uneori măștile devin albe, fantomatice și personajele par descinse de pe tărâmul celălalt (**Măști albe**, cat. 131). Unele din compozițiile anilor '80 sunt leit-motive pe tema morții, a drumului fără întoarcere, iar una din lucrările exponențiale este **Înmormântarea lăutarului** din 1983 (cat. 215). Plasarea cortegiului funebru în prim plan, într-un spațiu de icoană, de topos atopus, și figurarea carului mortuar zburând spre țăriile cerului anticipează suita ultimilor compoziții din anii '90.

Un tărâm îndelung visat, pentru monumentele, dar mai ales atmosfera încărcată de vapori atât de propice exprimării artistei, a fost Veneția. Nu întâmplător de altfel, pentru libertatea facturii și a poeziei picturale, unul dintre artiștii cei mai prețuiți a fost Turner (cat. 162). În operele anilor '90, orașul de pe lagună este un pretext

pentru misterioase peisaje dominate de palatele masive sau de cupole aurite, de corăbii impozante ce-și poartă falnic dogii spre somptuoase serbări potențiale (**Palate pe lagună, Catedrala pe lagună, Corabie pe lagună, Palat cu steag verde pe lagună**, cat. 288-291). Deopotrivă este reiterată mai vechea temă a cercului (**Baraca cercului ziua, Baraca cercului noaptea, la Moși – Cortul**, cat. 277-279), în suite unde motivul este mai mult un pretext pentru minunate alocuții picturale și în care, culoarea dobândește valențe de pietre prețioase. Compactă, valorată de o lumină stranie, născută din adâncul formelor, pasta grea se condensează în centre nodale sincopate, pentru a se metamorfoza apoi în nori aburii, străluminări fulgurante de excepțional rafinament factual. **Amintirea cerului și a apei în Parisul tinereții** (cat. 293) deschide seria ultimilor lucrări axate pe reprezentarea norilor și a apelor învolburate, a unui univers în continuă mișcare, leonardesc (**Mare și cer, Marină, Năluci**, cat. 298-300).

Pictura Margaretei Sterian ne dezvăluie pe deplin în acest volum, acel „talent si frais”, pe care îl remarcă Jean Alazard comentând pavilionul expoziției românești de la Paris din 1937²⁵, talent atât de proaspăt, atât de candid și de copilăros se ascundea însă un acerb individualism, o dorință necurmată de a trăi și a se exprima. În cronică expoziției din aprilie 1944, Miron Radu Paraschivescu sesiza această dorință năvalnică a pictoriței de a scoate la lumină, din văgăuni abisale, de spaimă și coșmar ale subconștientului, ființe limpezi sau flori, peisaje și chipuri. „Margareta Sterian în tot acest dualism, această trecere de la tărâmurii întunecate spre lumină, nu poate fi lămurită decât prin incongruența profundă în care se zbate conștiința și personalitatea artistei, unde s-au întâlnit și se confruntă contradicțiile unei lumi și ale unei epoci căreia – mai mult decât martor – pictora îi este interpret și supus”²⁶. Arta Margaretei Sterian, după cum o demonstrează pe deplin suita de imagini din acest album, este inconfundabilă în peisajul picturii contemporane românești, prin legătura – devenită principiu de creație -, dintre

sensibilitatea și conștiința artistului, cel ce creează și impune un stil inimitabil, o amprentă ce nu se supune etichetărilor, chiar dacă acestea încearcă să devină chei în descifrarea mesajului profund, a tumultului semnelor plastice. Compozițiile sale – între care cele cu flori în care de asemenea a excelat, alături de marii maeștri francezi ai sfârșitului de secol XIX, pe care uneori i-a și depășit, după cum observa Mircea Eliade într-o dedicație făcută artistei -, ascund încă secrete, metafore și ambiguități ce nu se aseamănă deloc cu cărțile deschise ale unor artiști importanți ai generației ei și de mai târziu.

Aflate încă într-un stadiu incipient, studiile privitoare la reconsiderarea locului Margaretei Sterian în contextul mișcării avangardei istorice și a picturii românești din a doua jumătate a secolului XX, deopotrivă cu interpretarea stilistică comparativă a operei ei pictate în raport cu arta europeană contemporană, vor rezerva cu siguranță, multe surprize benefice generațiilor viitoare, care vor descoperi în creația ei, poetica unui artist fascinant.

Note

1. Alături de reprinturile lucrărilor Margaretei Sterian citate la Nota asupra catalogului, vezi Mariana Vida, *Margareta Sterian*, cu un studiu introductiv, antologie de texte și biobibliografie, editura „Arc 2000, București 2002; Mariana Vida, *Margareta Sterian – Opera grafică*, cu o prefață a academicianului Răzvan Theodorescu, Editura Tehnică, București, 2003; Mariana Vida, *Între cer și pământ. Grădinile de vis ale Margaretei Sterian* Editura și casa de comerț Scaiul SRL din București, București, 2006.
2. Mariana Vida, *Margareta Sterian*, op. cit., 35 și nota 118.
3. Academie înființată de pictorul nabi Paul Ranson (1864–1909) în 1907. După moartea lui Ranson, Academia a fost condusă de soția lui. Era printre academiile deschise învățământului picturii „moderne”. La momentul în care Margareta Sterian era la Paris, Academia funcționa în Villas

- des Arts din Montparnasse, vezi *L'École de Paris 1904-1929, La part d'un autre*, [Catalog]. Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris, 30 novembre 200 – 11 mars 2001 p. 367.
4. Retrospective. Margareta Sterian. Interviu de Mihail Drișcu, în „Arta”, nr. 3, 1971, p.28
 5. Michel Seuphor, *Dictionnaire de la peinture abstraite*. Fernand Hazan, Paris, 1957. p. 134.
 6. Raymond Charmet, *Dictionnaire de l'art contemporain*, Larousse, Paris, 1965.
 7. Marcel Brion, *Art abstrait*, Éditions Albin Michel, Paris, 1936, p. 244.
 8. Pentru Waldemar George (Lodz, 1893 – Paris, 1970) și activitatea lui în cadrul Școlii de la Paris, vezi *L'École de Paris, la part d'un autre*, cat. cit., p. 379-380.
 9. François Fosca, *La Peinture en France depuis trente ans*, Éditions du Milieu du Monde, Paris, 1948, p. 108.
 10. Margareta Sterian, *Însemnări autobiografice*, în Marin Sorescu, Margareta Sterian, Editura Meridiane, București, 1985, p. 21
 11. Pentru detalii vezi Mariana Vida, *Margareta Sterian*, op. cit. p. 15-17.
 12. Petru Comarnescu, *Homo americanus*. Cu un portret de Milița Pătrașcu, Colecția Criterion, Editura Vremea, București, 933; *America văzută de un tânăr de azi*. București, 1934; *Chipurile și priveliștile Americii*. Cu 18 gravuri, 2 hărți și coperta de Petre Grant, Editura Cugetarea – Georgescu Delafras, București, 1940.
 13. *Antologie a poeziei americane moderne, de la Walt Whitman la contemporani*. Traducere, note și întocmire de Margareta Sterian. Cu o prefață de Petru Comarnescu, Editura de Stat, București, 1947, p. 13
 14. Pentru cronologia expozițiilor deceniului patru, vezi Mariana Vida, *Grafica modernistă în România anilor 1930 – 1940*, [Catalog], Muzeul Național de Artă al României, București, septembrie 2003 – februarie 2004.
 15. Pentru rolul lui Iancu în formarea tinerei generații, vezi și Mariana Vida, *Grafica lui Marcel Iancu și metamorfozele limbajului plastic de avangardă*, în *Centenar Marcel Iancu, 1895 – 1995*, Editura Simetria, București – Amsterdam, 1996, pp. 174 – 187
 16. V. Cristian, *Grupul „Arta Nouă”*, în „Vremea”, 6 februarie, 1932; H. Blazian, *Grupul „Arta Nouă”*, în „Adevărul literar și artistic”, [februarie], 1932
 17. Sandu Tudor, *Expoziția grupului „Arta Nouă”*, în „Floarea de Foc”, [februarie], 1932
 18. Vezi *Der kühle Blick. Realismus der zwanziger Jahre* [Catalog de Wieland Schmied], Kunsthalle der Hypo-Kulturstiftung, Munchen, 01.06 –

02.09.2001, p. 218 – 225

19. Margareta Sterian, *Însemnări autobiografice...* op. cit., p.22

20. Ibidem, pg. 22

21. Amintim în acest sens de lucrările unui premergător, Pablo Picasso care, între 14 și 21 august 1930, la San Juan-les-Pins, realiza mici panouri în grisaille cu nisip și colaje (Compoziții, Baigneuse), expuse azi la muzeul ce-i poartă numele.

22. Gérard Durozoi, *Duda et les arts rebelles*, Éditions Hazan, Paris, 2005, capitolul „Noul realism”, p. 262 – 269

23. *Retrospective. Margareta Sterian*, op. cit. p. 29

24. Gheorghe Vida, *Mariana Sterian*, în „Arta”, nr. 6, 1980, p. 8

25. Jean Alazard, *La Peinture et la sculpture*, în „Beaux-Arts”, nr. special „L’Art roumain à l’exposition de 1937”, Paris, septembrie 1937, p. 16

26. Miron Radu Paraschivescu. *Expoziția Margareta Sterian la „Căminul artei”*, în „Timpul”. [aprilie 1944], cupură de ziar, Arhiva Mircea Barzuca.

Catalog

Notă asupra catalogului

După 1990 opera pictată a Margaretei Sterian a fost prezentată într-o ultimă mare expoziție retrospectivă la Muzeul Național de Artă al României, în 1993, manifestare ce purta încă amprenta criteriilor diriguitoare ale artistei. Catalogul operei pictate publicat acum, acoperă așadar un hiatus, injust aplicat de posteritate memoriei unei impresionante creații artistice. Un rol hotărâtor în stabilirea selecției și elaborarea listei de catalog a avut-o domnul Mircea Barzuca, legatarul universal al operei Margaretei Sterian. Ucenic-pictor în atelierul artistei, el este actualmente cel mai bun cunoscător al operei Margaretei Sterian. Informațiile sale au fost exemplare și ne-au ușurat radical munca.

În catalog ordinea clasării lucrărilor a fost cea cronologică, iar în cadrul ei tematică: portrete (autoportrete), peisaje, compoziții, naturi statice.

Fiecare fișă de catalog are următoarea rubricăție:

– **Titlul** – a fost consemnat păstrându-se varianta originală atribuită de artistă (păstrate fie sub formă de mențiuni pe verso, fie pe bilete atașate sau pe fotografii vechi). Conform mărturiei lui Mircea Barzuca, Margareta Sterian prefera titluri cu aură poetică, pe care le schimba destul de des, în funcție de inspirație sau context. Au fost

menționate între paranteze și alte titluri cu care lucrarea a figurat în diverse expoziții.

– **Data** – a fost consemnată și menționată după titlu. În cazul în care lucrarea nu este datată, data s-a aproximat între paranteze drepte, avându-se în vedere criterii de natură tehnică și stilistică. Margareta Sterian nu a ținut o evidență a lucrărilor sale, iar datarea acestora este foarte dificilă, cu atât mai mult cu cât artista a revenit adeseori asupra unor subiecte îndrăgite, uneori la intervale mari de timp astfel că recurența subiectelor îngreunează datarea, în schimb, cu ocazia aparițiilor monografiilor și albumelor dedicate ei până în 1992, artista a colaborat îndeaproape cu autorii la alcătuirea listelor de lucrări și la datarea acestora. La stabilirea datărilor prezentului catalog a contribuit așa cum am menționat, în mod decisiv, domnul Mircea Barzuca.

– **Tehnica** – cuprinde medium-ul (ulei) și suportul (carton, pânză, placaj).

– **Dimensiunile** – s-au măsurat în centimetri, înălțime x lățime.

– **Semnătura**: s-a transcris ca atare în cazul în care există (cu minuscule sau majuscule) inclusiv însemnările (autografe), precizându-se locul și culoarea. Semnătura face corp comun cu lucrarea mai ales în ultima perioadă de creație când culoarea ei este asociată dominantei cromatice a operei. După anul 1976, când a existat proiectul unor expoziții retrospective, unele dintre lucrări, inclusiv cele timpurii au fost semnate de artistă în creion sau ulei negru: *Sterian*, astfel încât grafia semnăturii nu mai concordă cu cea uzitată la data respectivă.

– **Colecția** – deoarece nu toate lucrările fac parte din fondul Margareta Sterian, aflat la București, s-a precizat în fiecare caz, deținătorul.

– **Expoziții** – au fost menționate cronologic expozițiile personale în care a figurat opera descrisă. În cazul expozițiilor personale, altele decât cele organizate în București, a fost menționat orașul.

– **Bibliografia** – prezintă date despre locul unde lucrarea a fost catalogată și/sau reprodusă, fie ca ilustrație la operele literare ale Margaretei Sterian, fie în exegezele realizate sub directa ei supraveghere. Cataloagele expozițiilor personale au fost asimilate la rubrica exp. pers., considerându-se redundantă descrierea lor. La sfârșitul fiecărei fișe este consemnată pagina unde este reprodusă ilustrația aferentă.

Abrevieri

bibliografie = bibl.

catalog = cat.

dreapta = dr.

expoziție personală = exp. pers.

număr = nr.

pagina = pag./p.

reprodus = repr.

stânga = stg.

Sterian „Evocări...” 1971

Margareta Sterian **Evocări de călătorie**, Editura Cartea Românească, București, 1974

Sterian, „Poeme...”, 1977

Margareta Sterian, **Poeme. Imagini. Proze**, Prefață de Dan Hăulică, Editura Eminescu, București, 1977. Ediția a doua, București, Casa de editură și comerț Scaiul SRL., București, 2004

Sterian, „Culorile cântecului”, 1984

Margareta Sterian, **Culorile cântecului**, (poeme, ediție trilingvă), editura Dacia, Cluj-Napoca, 1984

Sterian, „Castelul de apă”, 1998

Margareta Sterian, **Castelul de apă**, Editat de Muzeul Național de Artă al României și Grafik-Art Botoșani, 1998
(ediția I-a), Editura Cartea Românească, București, 1972

Bușneag 1977

Olga Bușneag, **Margareta Sterian**, Editura Meridiane, București, 1977

Sorescu 1985

Marin Sorescu, **Sterian** [Album], Text introductiv de Marin Sorescu, Editura Meridiane, București, 1985

Mocanu 1990

Virgil Mocanu, **Margareta Sterian**, Editura Meridiane, București, 1990

Preutu 1993

Marina Preutu, **Margareta Sterian**, Expoziție retrospectivă de pictură, Muzeul de Artă [Catalog], București, noiembrie, 1993

Florea

Vasile Florea, **Margareta Sterian**, Editura „ARC 2000”, București, 1995

Regenbogen 2001

Lucian Regenbogen, **Grandes Dames de la Peinture moderne**, Editura Universalia, București, 2001

Vida 2002

Mariana Vida, **Margareta Sterian**. Cuvânt introductiv, antologie de texte critice și biobibliografie, Editura „ARC 2000”, București, 2002

Vida 2003

Mariana Vida, **Margareta Sterian. Opera Grafică**. Cuvânt înainte: Academician Răzvan Theodorescu, Editura Tehnică, București, 2003

Vida 2006

Mariana Vida, **Între cer și pământ. Grădinile de vis ale Margaretei Sterian**, București, Casa de editură și comerț Scaiul SRL, București, 2006

	Titlu	Data	Tehnica	Dimensiunile	Semnătura	Colecția	Expoziții	Bibl.	Pag.
1	Autoportret	[1924]	Ulei pe carton	32,5 x 28,5 cm		Colecția artistei	Muzeul de Artă Cluj 2000; Iași 2002, Muzeul Național Cotroceni 2003	Afișul și invitația exp. pers. Muzeul Național Cotroceni, 2003	71
2	Mărgele și corabie	[1928]	Ulei pe pânză cașerată pe carton	24 x 36 cm	Semnat stg. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei			72
3	Băiat din Drăguș	[1929]	Ulei pe carton	33 x 20 cm	Semnat dr. jos cu negru: <i>margareta sterian</i>	Colecția Ion Minulescu – Claudia Milian	Exp. pers.: 1929, 1988	Mocanu 1990, repr. nr. 1	P.73
4	Fată din Drăguș	[1929]	Ulei pe carton	33 x 20 cm	Semnat dr. jos cu negru: <i>margareta/sterian</i>	Colecția Ion Minulescu – Claudia Milian, București	Exp. pers.: 1929, 1988	Florea 1995, repr. nr. 3	74
5	Copii în Drăguș	[1929]	Ulei pe carton	33 x 49 cm	Semnat dr. jos cu brun: <i>margareta/sterian</i>	Colecția artistei	Exp. pers.: 1929, 1977, 1988, 1993	Bușneag 1977, repr. Nr. 8; Sorescu 1985, repr. nr. 1;	75

Arhiva Margareta Sterian.
Opera pictată.
Volumul 1. Introducere și catalog.

40

					<i>sterian</i>			Mocanu 1990, repr. nr. 5	
6	Neamțu (Băiețel din Drăguș)	[1929]	Ulei pe carton	27 x 33,4 cm	Semnat stg. jos cu roșu și datat: <i>margareta/ sterian/1929</i>	Colecția Muzeului Județean Buzău			76
7	Fetiță cu pălărie	[1929]	Ulei pe carton	35 x 20 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>margareta/ sterian</i>	Colecția Anca Vlad, București	Exp. pers.: 1929		76
8	Guristă la Moși	[1929]	Ulei pe pânză	56 x 45 cm	Semnat stg. jos cu negru: <i>margareta/ sterian</i> Verso, inscripție autografă pe șasiu: <i>Composition (La Foire) exposé à Paris medaille de bronze</i>	Colecția artistei	Exp. pers.: 1929 – 1933, Expoziția Internațională de la Paris 1937, 1977, 1988, 1993	Bibl.: Invitație la exp. pers. 1929; Bușneag 1977, repr. nr. 32; Sorescu 1985, repr. nr. 71; Mocanu 1990, repr. nr. 16; Preutu 1993, pag. 32 Florea 1995, repr. nr. 11	78
9	Baraca	[1929]	Ulei de	45 x 63 cm	Semnat dr.	Colecția	Exp. pers.: 1929 – 1933,	Bibl.: Sorescu 1985, repr.	79

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2017

**Arhiva Margareta Sterian.
Opera pictată.
Volumul 1. Introducere și catalog.**

41

	circului		pânză		jos cu negru: <i>margareta/ sterian</i>	Muzeului Național de Artă al României, lucrare expusă în Galeria Avangardei Istorice	1988, 1993	nr. 26; Mocanu 1990, repr. nr. 35	
10	Călăreață la circ	[1929]	Ulei pe carton	44 x 34 cm	Semnat dr. jos cu negru: <i>margareta/ sterian</i>	Colecție particulară Germania		Bibl.: Bușneag 1977, repr. nr. 40; Sorescu 1985, repr. nr. 21; Mocanu 1990, repr. nr. 55, Florea 1995, repr. nr. 5	80
11	Dansatoare pe cal alb	[1929]	Ulei pe pânză cașerată pe carton	50 x 36 cm	Semnat stg. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția Anca Vlad, București			81
12	Trapeziștii	[1929]	Ulei pe pânză	50 x 36 cm	Semnat dr. jos cu negru: <i>margareta/ sterian</i>	Colecția artistei	Exp. pers.: 1929-1934, 1977, 1988, 1993	Bușneag 1977, repr. nr. 3; Mocanu 1990, repr. nr. 63; Florea 1995, repr. nr. 12	82
13	Autoportret	[1930]	Ulei pe pânză	36,5 x 26 cm	Semnat stg. jos cu brun: <i>margareta/ sterian</i>	Colecția Muzeului Național de Artă al României	Exp. pers.: 1980, 1984, 1988, 1993	Preutu 1993, repr. nr. 4; Sterian, „Poeme...” 2004 pag. 7; Sterian “Castelul de Apă”, 1998, p. 5;	83

<http://editura.mtlc.ro>
The University of Bucharest. 2017

**Arhiva Margareta Sterian.
Opera pictată.
Volumul 1. Introducere și catalog.**

42

						lucrare expusă în Galeria Avangardei Istorice		Florea 1995, repr. nr. 1; Vida 2006, repr. nr. 9	
14	Plajă	[1930]	Ulei pe pânză cașerată pe carton	24,5 x 32 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Margareta/ Sterian</i>	Colecția artistei		Vida 2006, repr. nr. 53	84
15	La Ateneu	[1930]	Ulei pe pânză	32 x 25 cm	Semnat dr. Jos cu negru : <i>margareta/ sterian</i>		Exp. pers. 1929-1934		85
16	Înserare în Deltă (Așezare în Deltă)	[1930]	Ulei pe pânză	25 x 32 cm	Semnat dr. jos cu negru: <i>margareta/ sterian</i>	Colecție particulară Germania	Exp. pers. : 1929 – 1934, 1977, 1980	Bușneag 1977, repr. nr. 24; Mocanu 1990, repr. nr. 2; Vida 2006 repr. nr. 4	66
17	Spre Lacul Șerbanu II	[1930]	Ulei pe pânză cașerată pe carton	25 x 32 cm	Semnat cu negru dr. jos: <i>margareta/ sterian</i>	Colecția Ion Minulescu – Claudia Milian, București			87
18	Sat în Deltă	[1930]	Ulei pe pânză cașerată	25 x 32 cm	Semnat cu negru dr. jos: <i>margareta/ sterian</i>	Colecția Ion Minulescu – Claudia Milian,			88

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2017

			pe carton			București			
19	Nud pe canapea	[1930]	Ulei pe carton	15 x 31 cm	Semnat dr. jos. cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei			89
20	Sirenă din Dobrogea	[1930]	Ulei pe pânză cașerată pe carton	25 x 48 cm	Semnat dr. mijloc cu roșu: <i>margareta/sterian</i>	Colecția Ion Minulescu – Claudia Milian, București	Bușneag 1977, repr. nr. 25		90
21	Dansatori în Harlem	1931	Ulei pe pânză	61 x 46 cm	Semnat și datat dr. jos cu brun: <i>margareta/sterian/New York/1931</i>	Colecție particulară, Cluj	Bușneag 1977, repr. nr. 17; Sorescu 1985, repr. nr. 6; Sterian, „Culorile cântecului”, 1984, pag. 16-17; Florea 1995, repr. nr. 10		91
22	Parc în Harlem	[1931]	Ulei pe pânză	35,5 x 45 cm	Semnat dr. jos cu negru: <i>margareta/sterian</i>	Colecția artistei	Exp. pers.: 1931-1934, 1977, 1988, 1993	Bușneag 1977, repr. nr. 18; Sorescu 1985 repr. nr. 6; Mocanu 1990, repr. nr. 3, Vida 2002, repr. nr. 5, Sterian, „Poeme...”, 2004, pag. 22, Vida 2006, repr. nr. 51	
23	Interior de bancă în Manhattan	[1931]	Ulei pe pânză	36 x 30 cm	Semnat stg. jos cu brun: <i>margareta/sterian</i>	Colecția Radu Evolveanu, provenind din	Exp. pers.: 1988	Vida 2002, repr. nr. 2	93

**Arhiva Margareta Sterian.
Opera pictată.
Volumul 1. Introducere și catalog.**

44

					<i>sterian/New York</i>	fosta colecție Mircea Vulcănescu, București			
24	Izgonirea din Rai	[1931]	Ulei pe pânză	43 x 36 cm	Semnat dr. jos cu brun: <i>margareta/sterian</i>	Colecția artistei	Exp. pers.: 1931-1934, 1977, 1988, 1993	Bușneag 1977, repr. nr. 21	94
25	Cădână la Moși (Turcoiacă la Moși)	[1931]	Ulei pe pânză	56 x 45 cm	Semnat stg. jos cu negru: <i>margareta/sterian</i>	Colecția artistei	Exp. pers.: 1931-1934, 1977, 1988, 1993	Bușneag 1977, repr. nr. 26; Sorescu 1985, repr. nr. 71; Mocanu 1990, repr. nr. 16	95
26	Patinaj în Cișmigiu I	1932	Ulei pe pânză	75 x 60 cm	Semnat și datat dr. jos cu roșu: <i>margareta/sterian/932</i>	Colecția Muzeului Național de Artă al României	Exp. pers.: 1929-1933, 1977, 1988, 1993	Bușneag 1977, repr. nr. 10; Sterian „Poeme...” 2004, pag. 63	96
27	Scuar parizian	[1932]	Ulei pe pânză	57 x 45 cm	Semnat dr. jos cu brun: <i>margareta/sterian</i>	Colecția artistei	Exp. pers.; 1938, 1977, 1988, 1993	Bușneag 1977, repr. nr. 15; Preutu 1993 pag. 33; Vida 2006, repr. nr. 57	97
28	Central Park II	[1932]	Ulei pe carton	83 x 62 cm		Colecția artistei	Exp. pers.: 1938, 1977, 1984, 1988, 1993	Sterian „Poeme...”, 1977, repr. nr. 25; Vida 2002, repr. nr. 2; Vida 2006 repr. nr. 63	98
29	Flori de demult	[1932]	Ulei pe carton	35 x 24 cm	Semnat dr. jos în creion:	Colecția Laurențiu Isac,	Exp. pers: 1984, 1988, 1993	Vida 2006 repr. nr. 52	99

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2017

**Arhiva Margareta Sterian.
Opera pictată.
Volumul 1. Introducere și catalog.**

45

					<i>margareta/ sterian</i>	București			
30	Vedere din Balcic	1934	Ulei pe carton	33,5 x 52,5 cm	Semnat și datat stg. jos cu brun: <i>margareta/ sterian 1934</i>	Colecția Muzeului de Artă din Constanța			100
31	Imagine din Balcic	1934	Ulei pe pânză cașerată pe carton	33,5 x 52 cm	Semnat și datat dr. jos cu brun: <i>margareta/ sterian 1934</i>	Colecția Nicoleta Braun-Tender			101
32	Balcic	[1933]	Ulei pe carton	32 x 43 cm	Semnat stg. jos cu brun: <i>margareta/ sterian</i>	Colecția artistei	Exp. pers.: 1933, 1934, 1977	Bușneag 1977, repr. nr. 31	102
33	Podul Șerban Vodă	1935	Ulei pe carton	50 x 79 cm	Semnat și datat stg. jos cu brun: <i>margareta/ sterian 1935</i>	Colecția Muzeului de Artă a Municipiului București	Exp. pers.: 1977, 1988, 1993	Bușneag 1977, repr. nr. 48; Sorescu 1985, repr. nr. 24; Florea 1990, repr. nr. 2	103
34	Peisaj bucureștean	1935	Ulei pe carton	50 x 60 cm	Semnat și datat stg. jos cu brun: <i>margareta/ sterian/1935</i>	Colecția Muzeului Național de Artă al României, lucrare expusă în Galeria	Exp. pers.: 1938, 1984, 1988, 1993	Bușneag 1977, repr. nr. 33; Vida 2006, repr. nr. 59	104

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2017

**Arhiva Margareta Sterian.
Opera pictată.
Volumul 1. Introducere și catalog.**

46

						Avangardei Istorice			
35	Flori neîmpăcate	1935	Ulei de pânză cașerată pe carton	47,5 x 33,5 cm	Semnăt dr. jos cu roz și datat: <i>margareta/ sterian 1935</i>	Colecția Anca Vlad, București		Vida 2006 repr. nr. 55	
36	Domni- șoare, flori în alb	[1935]	Ulei pe carton	38 x 28 cm	Semnăt dr. mijloc cu brun: <i>margareta/ sterian</i>	Colecția Anca Vlad, București		Vida 2006 repr. nr. 56	106
37	Biserica din Poiana Țapului	[1938]	Ulei pe carton	49 x 58 cm	Semnăt dr. jos cu brun: <i>margareta/ sterian</i>	Colecția Muzeul Național de Artă al României, lucrare expusă în Galeria Avangardei Istorice	Exp. pers.: 1938, 1977, 1984, 1988, 1993	Bușneag 1977, repr. nr. 39; Vida 2006, repr. nr. 114	107
38	Buchet de altădată	1939	Ulei pe pânză cașerată pe carton	60 x 49 cm	Semnăt și datat dr. jos cu negru: <i>margareta/ sterian 1939</i>	Colecția Ion Minulescu- Claudia Milian, București	Exp. pers.: 1938, 1988	Bușneag 1977, repr. nr. 39; Vida 2006, repr. nr. 58	108
39	Portretul Doamnei Livia Ciortea	1942	Ulei pe pânză	40 x 30 cm	Semnăt și datat dr.	Colecția Anca Giurchescu,		Bușneag 1977, repr. nr. 31, 47;	109

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2017

**Arhiva Margareta Sterian.
Opera pictată.
Volumul 1. Introducere și catalog.**

47

			cașerată pe carton		mijloc cu roz: <i>M. Sterian/1942</i>	București		Regenbogen 2001, pag. 284	
40	Portretul Doamnei Stephă- nescu Arephi	1942	Ulei pe carton	80 x 66 cm	Semnat și datat stg. jos cu galben: Margareta Sterian/1942	Colecția M. Stephănescu, București			110
41	Portretul avocatului A.V.	1942	Ulei pe carton	100 x 70 cm	Semnat și datat stg. jos cu roșu: <i>Margareta Sterian/1942</i>	Colecția artistei		Bușneag 1977, repr. nr. 27	111
42	Portretul unei artiste	[1942- 1944]	Ulei pe carton	36 x 28 cm	Semnat și datat dr. jos cu alb: <i>margareta/ sterian/194[3]</i>	Colecția Anca Vlad, București			112
43	Pe drum în zori	[1944]	Ulei pe carton	25 x 33,7 cm	Semnat dr. jos cu negru: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Exp. pers.: 1944, 1988, 1993		113
44	Atelierul artistei	[1944- 1950]	Ulei pe carton	21 x 36 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Margareta Sterian</i>	Colecția Anca Vlad, București	Exp. pers.: 1969, 1973, 1977	Sterian „Poeme...” 2004, repr. pag. 43	114
45	Așteptându- și rându	[1944]	Ulei pe carton	59 x 47 cm	Semnat dr. jos cu roșu:	Colecția Muzeului			115

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2017

**Arhiva Margareta Sterian.
Opera pictată.
Volumul 1. Introducere și catalog.**

48

	(Menajera cercului)				Margareta/ Sterian	Județean Buzău			
46	Peisaj lângă București (După natură, la peisaj cu un prieten)	1950	Ulei pe carton	34,5 x 50 cm	Semnat dr. jos cu brun și datat: <i>Margareta/ Sterian [19]50</i>	Colecția artistei	Exp. pers.: 1958, 1977, 1993	Vida 2002, repr. nr. 4; Vida 2006 repr. nr. 158	116
47	Diva	[1950]	Ulei pe pânză	50 x 50 cm	Semnat stg. jos cu negru: <i>margareta/ sterian</i>	Colecția Galeriei Zambaccian, București			117
48	Interior la mănăstire	1953	Ulei pe carton	27,5 x 19,5 cm	Semnat și datat stg. jos cu brun: <i>Margareta Sterian [19]53</i>	Colecția artistei	Exp. pers.: 1958, 1969, 1977, 1988	Florea 1995, repr. nr. 19	118
49	Marea zăpadă	1954	Ulei pe carton	40 x 50 cm	Semnat și datat dr. jos zgâriat în pastă: <i>Margareta/ Sterian/1954</i>	Colecția Muzeului Național de Artă al României	Exp. pers.: 1958, 1969, 1977, 1993	Bușneag 1977, repr. nr. 34	119
50	Mănăstirea Plumbuita	[1954- 1958]	Ulei pe carton	61 x 41 cm		Colecția Bogdan Grabowski, București	Exp. pers.: 1958, 1969, 1977, 1988, 1993	Bușneag 1977, repr. nr. 43; Sorescu 1985, repr. nr. 36; Sterian „Poeme...”, 1977, repr.	120

<http://editura.mtlc.ro>
The University of Bucharest. 2017

**Arhiva Margareta Sterian.
Opera pictată.
Volumul 1. Introducere și catalog.**

49

								nr. 69; Sterian „Poeme...”, 2004, repr. nr. 61	
51	Peisaj cu lanuri, spre seară	[1954-1958]	Ulei pe carton	48,9 x 61,2 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Exp. pers.: 1958, 1988, 1993	Vida 2002, repr. nr. 6; Vida 2006, repr. nr. 83	121
52	La vâltoare	[1954-1958]	Ulei pe carton	56 x 31 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția Laurențiu Isac, București	Exp. pers.: 1958, 1969, 1977, 1988, 1993	Vida 2002, repr. nr. 4; Sterian „Poeme...” 2004, repr. nr. 60; Vida 2006, repr. nr. 60	122
53	Dresură de poney (Dresură de cai)	[1955-1958]	Ulei pe carton	45 x 62 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>M. Sterian</i>		Exp. pers.: 1958, 1969, 1977, 1988, 1993	Bușneag 1977, repr. nr. 45; Sorescu 1985, repr. nr. 31, 45; Regenbogen 2001, pag. 288	123
54	Dresură de lei și pantere (Lei și pantere)	[1955-1958]	Ulei pe carton	45 x 62 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Margareta/ Sterian</i>	Colecția Muzeului Național de Artă al României, lucrare expusă în Galeria Avangardei Istorice	Exp. pers.: 1958, 1969, 1977, 1988, 1993	Bușneag 1977, repr. nr. 44	124
55	Patinator (Vedeta din revista "Parisul pe gheață")	1958	Ulei pe carton	16,5 x 24,5 cm	Semnat și datat dr. jos zgâriat în pastă:	Colecția artistei	Ex. pers.: 1958, 1977, 1988, 1993	Mocanu 1990, repr. nr. 59	125

<http://editura.mttl.ro>
The University of Bucharest. 2017

					<i>Margareta/ Sterian/1958</i>				
56	La fermă	1958	Ulei pe carton	17 x 21,5 cm	Semnat și datat dr. jos zgâriat în pastă: <i>Margareta/ Sterian/[19]58</i>	Colecția artistei	Exp. pers.: 1958, 1977, 1988, 1993	Florea 1995, repr. nr. 38	126
57	Măști (Compoziție cu măști)	[1958]	Ulei pe carton	50 x 65 cm	Semnat dr. jos cu brun: <i>Sterian 1958</i>	Colecția Muzeului Național de Artă al României	Exp. pers.: 1958, 1965, 1988, 1993	Bușneag 1977, repr. nr. 71; Florea 1995, repr. nr. 42; Preutu 1993, pag. 38	127
58	Târg la marginea orașului	[1958]	Ulei pe pânză	70 x 100 cm	Semnat dr. jos cu brun: <i>Margareta Sterian</i>	Colecția Muzeului Național de Artă al României	Exp. pers.: 1958, 1969, 1977, 1988, 1993	Bușneag 1977, repr. nr. 52; Sorescu 1985, repr. nr. 42; Preutu 1993, pag. 12; Florea 1995, repr. nr. 32	128
59	Prietenii	1960	Ulei pe carton	60 x 45,5 cm	Semnat și datat stg. sus zgâriat în pastă: <i>Margareta Sterian [19]60</i>	Colecția artistei	Exp. pers.: 1969, 1977, 1988, 1993	Afișul și coperta catalogului exp. pers. 1977; Sorescu 1985, repr. nr. 49	P: 129
60	Ceilalți	1960	Ulei pe carton	60 x 45 cm	Semnat și datat dr. sus zgâriat în pastă: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Exp. pers.: 1969, 1977, 1988, 1993	Sterian „Culorile cântecului” 1984, pag. 64-65; Sorescu 1985, repr. nr. 50 și repr. pe	130

**Arhiva Margareta Sterian.
Opera pictată.
Volumul 1. Introducere și catalog.**

51

					[19]60			coperta interioară	
61	Mănăstirea Voroneț	1960	Ulei pe carton	86 x 63 cm	Semnat și datat zgâriat în pastă dr. jos: <i>margareta/sterian/[19]60</i>	Colecția Muzeului de Artă din Târgu-Jiu			131
62	Vietăți marine (În lumea apelor)	1960	Ulei pe carton	51 x 63 cm	Semnat și datat dr. jos cu negru: <i>Sterian/[19]60</i>	Colecția artistei	Exp. pers.: 1971, 1977, 1988, 1993	Sterian „Poeme...” 1977, repr. pag. 60-61, Sorescu 1985, repr. nr. 58; Florea 1995 repr. nr. 26; Sterian „Poeme..” 2004, repr. pag. 64-65	132
63	Viziune marină	1960	Ulei pe carton	51 x 63 cm	Semnat și datat pe verso în creion negru: <i>Sterian/[19]60</i>	Colecția artistei	Exp. pers.: 1969, 1977, 1988, 1993		133
64	Plimbare primăvăra-tecă	[1960]	Ulei pe carton	42,6 x 60 cm	Semnat dr. jos cu ocră: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Exp. pers.: 1965, 1969, 1977, 1988, 1993	Sterian, „Culorile cântecului” 1984, repr. pe coperta cărții; Vida 2006 repr. nr. 78	134
65	Buchet exotic (Buchet din Orient, Buchet în stil	[1960]	Ulei pe carton	60 x 45 cm	Semnat pe verso cu creion roșu: <i>Margareta Sterian</i>	Colecția artistei	Exp. pers.: 1969, 1977, 1988, 1993	Sorescu 1985, repr. nr. 47; Vida 2006, repr. nr. 74; Revista „România văzută de sus”, 2006,	135

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2017

	japonez, Florile fanteziei)							repr. nr. 93	
66	Evantai japonez	[1960]	Ulei pe carton	60 x 45 cm	Semnăt dr. jos cu brun: <i>Sterian</i>	Colecția Vasile Florea, București	Exp. pers.: 1965, 1977, 1988, 1993	Sterian „Culorile Cântecului” 1984, repr. nr. 43; Florea 1995 repr. pe coperta 4; Revista „România văzută de sus” 2006, repr. nr. 90	136
67	Orașul	[1961]	Ulei pe carton	51,5 x 68 cm	Semnăt și datat dr. jos cu alb: <i>Sterian/15 febr [19]61</i>	Colecția artistei	Exp. pers.: 1965, 1977, 1984, 1988, 1993		137
68	Natură statică cu minerale (Minerale, Flori de piatră)	1963	Ulei pe carton	49,5 x 68 cm	Semnăt și datat dr. jos cu roz: <i>Sterian/ [19]63</i>	Colecția artistei	Exp. pers.: 1965, 1977, 1988, 1993	Vida 2006, repr. nr. 88	138
69	Concertul (Muzică orchestrală)	1964	Ulei pe carton	48 x 60 cm	Semnăt și datat stg. jos cu galben: <i>Sterian/[19]64</i>	Colecția artistei	Exp. pers.: 1965, 1977, 1988, 1993	Sorescu 1985, repr. nr. 56	139
70	Curcubeul	1964	Ulei și nisipuri colorate	27 x 42 cm	Semnăt și datat stg. jos cu roșu:	Colecția artistei	A figurat la Ateneu cu prilejul expoziției Colocviului Brâncuși,	Vida 1998, repr. nr. 126; Vida 2003, repr. pag. 143	140

			pe carton		<i>Sterian/[19]64</i>		1967		
71	Adâncuri de ape	1964	Uleiuri și nisipuri colorate pe carton	27 x 42 cm	Semnat și datat stg. jos cu ocră: <i>Sterian [19]64</i>	Colecția artistei	A figurat la Ateneu cu prilejul expoziției Colocviului Brâncuși, 1967	Vida 1998, repr. nr. 125; Vida 2003, repr. pag. 142	141
72	Cascadă	1964	Ulei și nisip colorat pe carton	27 x 42 cm	Semnat și datat stg. jos cu violet: <i>Sterian [19]64</i>	Colecția artistei	A figurat la Ateneu cu prilejul expoziției Colocviului Brâncuși, 1967	Vida 1998, repr. nr. 131; Vida 2003, repr. pag. 144	142
73	Pământ între ape	1964	Ulei și nisip pe carton	27 x 42 cm	Semnat și datat stg. jos cu ocră: <i>Sterian [19]64</i>	Colecția artistei	A figurat la Ateneu cu prilejul expoziției Colocviului Brâncuși, 1967	Vida 1998, repr. nr. 130; Vida 2003, repr. pag. 145	143
74	Uzină	[1964]	Ulei pe carton	50 x 55 cm	Semnat cu tuș negru pe verso: <i>Margareta Sterian</i>	Colecția artistei	Exp. pers.: 1965, 1988, 1993	Sorescu 1985, repr. nr. 54	144
75	Spații imaginare (Compoziție I)	1965	Ulei pe carton	49,4 x 39,8 cm	Semnat și datat dr. jos cu alb: <i>Sterian/[19]65</i>	Colecția artistei	Exp. pers.: 1965, 1969, 1988, 1993		145

					Semnat în creion roșu pe verso: <i>Margareta Sterian</i>				
76	Flori minerale	1965	Ulei și nisip pe carton	50 x 70 cm	Semnat stg. jos cu alb: <i>Sterian/1965</i>			Sterian „Culorile Cântecului” 1984, repr. pag. 49	146
77	Natură statică cu vase de ceramică [Chipul de lut]	1965	Ulei și nisipuri colorate pe carton	50 x 72 cm	Semnat dr. jos roșu și datat: <i>Sterian/[19]65</i>	Colecția Muzeului Național de Artă al României	Expers.: 1965, 1988, 1993	Sterian „Poeme...” 1977, repr. pag. 82; Sorescu 1985, repr. nr. 19, Florea 1995, repr. nr. 20, 31; Regenbogen 2001, repr. pag. 285	147
78	Natura statică cu scoici	1965	Ulei și nisipuri colorate pe carton	50 x 72 cm	Semnat dr. jos cu roșu și datat: <i>Sterian/[19]65</i>	Colecția Muzeului Național de Artă al României	Expers.: 1965, 1988, 1993	Buşneag 1977, repr. nr. 65; Florea 1995, repr. nr. 27	148
79	Cu gândul la giuvaeruri	1966	Ulei pe carton	62 x 43,5 cm	Semnat și datat stg. jos zgâriat în pastă: <i>Sterian/[19]66</i>	Colecția artistei	Expers.: 1969, 1988, 1993	Sterian „Poeme...” 1977, repr. pag. 43	149
80	Ogîndire	[1966]	Ulei pe carton	37 x 35 cm	Semnat dr. jos cu negru: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1988, 1993	Sterian „Poeme...” 2004, repr. pag. 47	150

**Arhiva Margareta Sterian.
Opera pictată.
Volumul 1. Introducere și catalog.**

55

81	Adam și Eva	[1966]	Ulei pe pânză	62 x 82,5 cm	Semnat stg. jos cu negru: <i>M. Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1971, 1988, 1993		151
82	Peisaj cu blocuri	1967	Ulei pe carton	68 x 51,5 cm	Semnat dr. jos cu ocră: <i>Sterian [19]67</i>	Colecția artistei	Expers.: 1969, 1993		152
83	Coloane rostrale	[1967]	Ulei de carton	68,2 x 50 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1969, 1993	Sterian „Poeme...” 1977, repr. pag. 41	153
84	Primul chip (Compoziție cu măști; Clovni)	1968	Ulei pe pânză	51 x 56 cm	Semnat și datat stg. jos cu galben: <i>Sterian [19]68</i>	Colecția Muzeului Național de Artă al României	Expers.: 1969, 1977, 1988, 1993	Buşneag 1977, repr. pe supracopertă	154
85	Poveste de familie (Amintiri cu bunica)	[1968]	Ulei pe pânză	62 x 82 cm	Semnat stg. jos cu violet: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1969, 1977, 1988, 1993	Sterian „Castelul de apă” 1998, repr. pe copertă; Florea 1995 repr. nr. 69	155
86	Paparudele	[1968]	Ulei pe carton	48,5 x 69,7 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1969, 1977, 1988, 1993	Mocanu 1990, repr. nr. 74	156
87	Stemă pentru poezia veche a Irlandei (Stemă a unui vechi oraș)	[1968]	Ulei pe carton	25 x 20 cm	Semnat stg. jos cu roșu: <i>Sterian</i>			Sterian „Poeme...” 2004, repr. pag. 44	157

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2017

88	Catedrala Nôtre-Dame	[1969]	Ulei diluât cu tempera pe carton galben	64 x 51 cm	Semnat dr. jos cu negru: <i>Sterian</i>	Colecția: Adrian Anghelescu, București		Sterian „Poeme...” 1977, repr. pag. 64; Sorescu 1985, repr. nr. 38; Vida 2003, repr. pag. 160	158
89	La vie vara	[1969]	Ulei pe carton	31 x 48 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1969, 1977, 1988, 1993	Vida 2002, repr. nr. 8; Vida 2006 repr. pag. 95	159
90	Himera apelor (Torentul)	[1969]	Ulei pe lemn	57 x 75 cm		Colecție particulară Canada		Sterian „Culorile Cântecului” 1984, repr. pag. 33; Florea 1995, repr. nr. 48	160
91	Himera focului	[1969]	Ulei pe lemn	57 x 75 cm		Colecție particulară, Israel		Sterian „Culorile Cântecului” 1984, repr. pag. 97	161
92	În muzeul caleștilor	[1969]	Ulei pe pânză	57 x 75 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei			162
93	Natură statică: Coșul cu fructe	[1969]	Ulei pe pânză cașerată pe carton	48 x 60 cm	Semnat jos spre mijloc cu brun: <i>Sterian</i>	Colecția Alice Costescu, București			163
94	Vasul de	[1969]	Ulei	75 x 60 cm		Colecția artistei		Sterian „Poeme...” 2004,	164

**Arhiva Margareta Sterian.
Opera pictată.
Volumul 1. Introducere și catalog.**

57

	sunet		diluat pe pânză					repr. pag. 48	
95	Montmartre	1970	Ulei pe pânză cașerată pe carton	43 x 28 cm	Semnat dr. jos și datat cu albastru: <i>Sterian (19)70</i>	Colecția Nicoleta Braun-Tender, București		Sterian „Evocări de călătorie” repr. hors texte	165
96	Domnul din Köln	1970	Ulei pe pânză cașerată pe carton	43 x 31 cm	Semnat dr. jos cu brun și datat: <i>Sterian (19)70</i>	Colecția Nicoleta Braun-Tender, București		Sterian „Evocări de călătorie” repr. hors texte	166
97	Veneția	[1970]	Ulei pe lemn	37 x 40 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția Nicoleta Braun-Tender, București			167
98	Grădina reginelor	1971	Ulei pe lemn	25 x 35 cm	Semnat și datat dr. jos cu alb: <i>Sterian [19]71</i>	Colecția: Nicoleta Braun-Tender, București			168
99	La vie	1971	Ulei pe carton	70 x 100 cm	Semnat și datat stg. jos cu roșu: <i>Sterian [19]71</i>	Colecția artistei		Florea 1995, repr. nr. 58	169
100	Veneția în negru	[1973]	Ulei pe carton	36 x 50 cm	Semnat dr. jos cu brun:	Colecția artistei	Experts.: 1974, 1988, 1993		170

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2017

					<i>Sterian</i>				
101	Veneția în violet	[1973]	Ulei pe carton	36 x 50 cm	Semnat dr. jos cu negru: <i>Sterian</i>	Colecția Muzeului Național de Artă al României	Experts.: 1974, 1980, 1988, 1993		171
102	Drum spre mănăstire	[1973]	Ulei pe lemn	37 x 50 cm	Semnat dr. jos cu negru: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Experts.: 1974, 1988, 1990, 1993	Vida 2006 repr. pag. 96, 97	172
103	Dresură în acvariu	[1973]	Ulei pe carton	49 x 36 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Experts.: 1974, 1977, 1988, 1990, 1993		173
104	Circazienii	[1973]	Ulei pe carton	50 x 37 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Experts.: 1974, 1977, 1988, 1990, 1993		174
105	Săritori în abis	[1973]	Ulei pe carton	50 x 36 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția: Laurențiu Isac, București	Exp.: 1974, 1977, 1981, 1984, 1988, 1993		175
106	Cortegiu cu chip și capra cu trei iezi	[1973]	Ulei pe pânză cașerată pe carton	37 x 51 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Experts.: 1974, 1975, 1977, 1988, 1993, 1994 Galeriile Mall, Londra, 2002 Iași	Bușneag 1977, repr. nr. 77; Preutu 1993, repr. pag. 41; Florea 1995, repr. nr. 59	176
107	Chip și mireasă în cortegiu	[1973]	Ulei pe pânză	36,5 x 50 cm	Semnat stg. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Experts.: 1974, 1977, 1988, 1993		177
108	Mireasă, cocoș și rege	[1973]	Ulei pe	37 x 52 cm	Semnat dr.	Colecția artistei	Experts.: 1973, 1977,		178

	(Grup de măști)		pânză cașerată pe carton		jos cu roșu: <i>Sterian</i>		1988, 1993, 1994 Galeriile Mall Londra, 2002 Iași		
109	Număr senzațional	[1973]	Ulei pe carton	51 x 37 cm	Semnat stg. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1974, 1977, 1988, 1993		179
110	Dresoarea de porumbei	[1973]	Ulei pe carton	50 x 36 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1974, 1977, 1984, 1988, 1993		180
111	Parada circului	[1973]	Ulei pe carton	50 x 36 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1974, 1977, 1984, 1988, 1993	Florea 1995, repr. nr. 22	181
112	Jonglerii	[1973]	Ulei pe carton	50 x 36 cm		Colecția artistei	Expers.: 1974, 1977, 1988, 1993		182
113	Foci în arenă	[1973]	Ulei pe lemn	51 x 37 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecție particulară, Japonia		Florea 1995, repr. nr. 24	183
114	Dresură de lei	[1973]	Ulei pe carton	50 x 36 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1973, 1974, 1984, 1988, 1993		184
115	Călăreții: Dresură mixtă (În arenă)	[1973]	Ulei pe carton	50 x 36 cm		Colecția artistei	Expers.: 1974, 1975, 1977, 1984	Mocanu 1990, repr. nr. 13	185
116	Bărci și vapoare pe	[1973]	Ulei pe carton	31 x 49,5 cm	Semnat dr. jos cu roșu:	Colecția artistei	Expers.: 1974, 1977, 1980, 1984		186

	Dunăre				<i>Sterian</i>				
117	Scoici	[1973]	Ulei pe lemn	40 x 50 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția Anca Vlad, București	Expers.: 1975, 1980, 1984		187
118	Rânduneaua roșie	[1973]	Ulei pe carton	50,3 x 36 cm	Semnat stg. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1974, 1977, 1984	Sterian „Poeme...”, 1977, repr. pag. 65; Bușneag 1977, repr. nr. 61; Mocanu 1990, repr. nr. 76	188
119	În echilibru	[1973]	Ulei pe carton	37 x 51 cm	Semnat cu roșu dr. jos: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1974, 1977, 1984, 1988, 1993	Bușneag 1977, repr. nr. 61; Florea 1995 repr. nr. 76	189
120	Zoologică (Jungla din vis)	[1973]	Ulei pe carton	49,5 x 69,5 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1973, 1977, 1988, 1993	Bușneag 1977, repr. nr. 84; Mocanu 1990 repr. nr. 18; Florea 1995, repr. nr. 18	190
121	Munții de cretă I	[1974]	Ulei pe lemn	36 x 56,2 cm	Semnat stg. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1975, 1977, 1988, 1993	Sorescu 1985, repr. nr 66	191
122	Balcic	[1974]	Ulei pe lemn	43 x 47,5 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1975, 1988, 1993		192
123	Masă cu muzicanții	[1974]	Ulei pe lemn	57 x 65,6 cm		Colecția artistei	Expers.: 1975, 1977, 1988, 1993	Sterian „Poeme...” 1977, repr. pag. 68; Sorescu 1985 repr. nr. 98	193
124	Brăila – Piața	[1974]	Ulei pe	42 x 51,7 cm	Semnat dr.	Colecția artistei	Expers.: 1977, 1980,		104

	ceasului		placaj		jos cu roșu: <i>Sterian</i>		1988, 1993		
125	Peisaj din Brăila (baroc brăilean)	[1974]	Ulei pe carton	49,7 x 36 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1975, 1977, 1980, 1984, 1988, 1993, 2002 Iași	Sorescu 1985 repr. nr. 97; Mocanu 1990, repr. nr. 15; Vida 2002, repr. nr. 9	Pag. 195
126	Grup la sfat I (Cu ușile închise)	[1975]	Ulei pe lemn	58 x 65 cm		Colecția Bogdan Grabowski, București	Expers.: 1977, 1980, 1984, 1988, 1993	Sorescu 1985, repr. nr. 64	196
127	Bestiar cu elefant	[1974]	Ulei pe lemn	57 x 65 cm		Colecția artistei	Expers.: 1975, 1977, 1988, 1993	Sorescu 1985, repr. nr. 48	197
128	Pantera neagră	[1974]	Ulei pe lemn	53 x 63 cm		Colecția artistei	Expers.: 1975, 1977, 1980, 1984, 1988, 1993		198
129	Nuntă la Popești Leordeni	[1974]	Ulei pe lemn	42 x 57 cm	Semnat dr. jos cu ocră: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1975, 1977, 1988, 1993		199
130	Ritmurile vieții	[1974]	Ulei pe lemn	42 x 52 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1975, 1977, 1988, 1993		200
131	Măști albe (Umbrela verde)	[1975]	Ulei pe lemn	65 x 50 cm	Semnat stg. jos cu brun: <i>Sterian</i>	Colecția Muzeului de arte vizuale din Galați	Expers.: 1977, 1984, 1988, 1993	Sorescu 1985, repr. nr. 63; Mocanu 1990, repr. nr. 25	201
132	Munții de cretă II	[1975]	Ulei pe lemn	46,5 x 55,5 cm	Semnat pe verso: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1993		202
133	Calcanul albastru	[1975]	Ulei pe lemn	40 x 53 cm	Semnat pe verso cu	Colecția artistei	Expers.: 1977, 1980, 1984, 1988, 1993, 1994		203

					inițiale: M.S.		Galeriile Mall, Londra		
134	Ospățul măștilor	[1975]	Ulei pe carton	100 x 150 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția Muzeului de arte vizuale din Galați	Expers.: 1977, 1988, 1993	Sterian „Culorile Cântecului” 1984, repr. pag. 64-65; Florea 1995, repr. nr. 35	204
135	Dialog (ciclistul și moartea, Străinul, Grup)	[1975]	Ulei pe lemn	37 x 51 cm	Semnat dr. jos cu negru: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1977, 1980, 1984, 1988, 1993	Sterian „Poeme...” 1977, repr. nr. 81; Bușneag 1977, repr. nr. 72	205
136	Detaliu – Cortegiu folcloric	[1975]	Ulei pe lemn	50 x 40 cm		Colecția artistei	Expers.: 1975, 1977, 1984, 1988, 1993, 1994 Galeriile Mall, Londra	Sterian „Poeme...” 1977, repr. nr. 81; Bușneag 1977, repr. nr. 75	206
137	Din tren (Fuga câmpului)	[1975]	Ulei pe lemn	23,5 x 45,7 cm	Semnat dr. jos cu brun: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1975, 1977, 1984, 1988, 1996	Sorescu 1985, repr. nr. 29; Vida 2006, repr. nr. 100	207
138	Portret de tânăr (Schiță de portret)	[1976]	Ulei pe carton	50 x 30 cm		Colecția artistei			208
139	Portretul cosmonautului Cernan	[1976]	Ulei pe lemn	50 x 35,5 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei		Cat. Ex. „Portretul contemporan”, Galeria Orizont, 1976	209
140	Așteptându-și rândul	[1976]	Ulei pe lemn	62 x 77 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecție particulară, Germania	Expers.: 1977, 1980	Mocanu 1990, repr. nr. 28	210
141	Cortegiul	[1976]	Ulei pe	62 x 77,8 cm	Semnat dr.	Colecția artistei	Expers.: 1977, 1984,	Sorescu repr. nr. 53	211

	copiilor		lemn		jos cu brun: <i>Sterian</i>		1988, 1993		
142	Negutătorul de iluzii	[1976]	Ulei pe lemn	58 x 75 cm		Colecția artistei	Expers.: 1977, 1980, 1984, 1988, 1993	Sorescu 1985, repr. nr. 75; Mocanu 1990, repr. nr. 49	212
143	Morții mei	[1976]	Ulei pe lemn	78,8 x 68,4 cm	Semnat pe verso: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1988, 1993		213
144	Nuntă	[1976]	Ulei pe lemn	79 x 99 cm	Semnat dr. jos cu alb: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1977, 1980, 1984, 1988, 1993	Bușneag 1977, repr. nr. 70; Sorescu 1985, repr. nr. 69; Preutu 1993, coperta cat., invitația și afișul exp.	214
145	Mireasă, cocoș și rege II (cortegiu folcloric)	[1976]	Ulei pe lemn	57 x 75 cm		Colecția Dida Drăgan, București	Expers.: 1977, 1980, 1984, 1988, 1993	Sterian „Poeme...”, 1977, repr. pag. 11	215
146	Egipteanul	[1976]	Ulei pe lemn	57 x 75 cm		Colecție particulară, Cluj	Expers. 1977, 1984, 1988, 1993	Sterian „Poeme...”, 1977, repr. pag. 61	216
147	Catapeteasmă	[1976]	Ulei pe lemn	38,1 x 41,2 cm	Semnat pe verso cu inițiale: <i>M.S</i>	Colecția artistei	Expers.: 1977, 1988, 1993		217
148	Două măști și nud	[1976]	Ulei pe lemn	50 x 66 cm		Colecția artistei	Expers.: 1977, 1980, 1988, 1993	Sterian „Poeme...”, 1977, repr. pag. 62; Coperta cat. Expers. 1984; Sorescu 1985, repr. nr. 59; Sterian	218

								„Poeme...”, 2004, repr. pag. 66	
149	Logodnicii	[1976]	Ulei pe lemn	50 x 66 cm		Colecția Muzeului de Artă din Cluj-Napoca			219
150	Moartea și Prelatul cu bufnița	[1976]	Ulei pe lemn	58,2 x 75 cm	Semnat pe verso cu inițiale: M.S.	Colecția artistei	Expers.: 1977, 1980, 1984, 1988, 1993		220
151	Tânărul Bachus, bătrânul rege și alte măști	[1976]	Ulei pe lemn	58 x 75 cm		Colecția artistei	Expers.: 1977, 1980, 1984, 1988, 1993		221
152	La fermă	[1976]	Ulei pe lemn	58 x 75 cm		Colecția artistei	Expers.: 1977, 1980, 1984, 1988, 1993	Sorescu 1985, repr. nr. 77	222
153	Amintirea unui Prânz la Oltenița	[1976]	Ulei pe lemn	31,2 x 42,5 cm	Semnat stg. jos cu violet: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1977, 1984		223
154	Dublu portret	[1977]	Ulei pe carton	33 x 26 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1977, 1984		224
155	Pe ultimul drum (Personaj în barcă)	[1977]	Ulei pe lemn	58 x 75 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1977, 1984, 1988, 1993	Sorescu 1985, repr. nr. 82	225
156	Mireasă cu două fețe	[1977]	Ulei pe lemn	58 x 75 cm		Colecția artistei	Expers.: 1977, 1980, 1984, 1988, 1990, 1993		226

157	Circazienii în peisaj	[1977]	Ulei pe lemn	24,4 x 38,7 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1977, 1984, 1988, 1993	Sterian „Culorile cântecului,, 1984, repr. pag. 64-65	227
158	Bachus tânăr și alte măști	[1977]	Ulei pe lemn	57 x 75 cm		Colecția artistei			P.228
159	Nuntă cu lăutar	[1977]	Ulei pe lemn	100 x 100 cm		Colecția Muzeului de Artă din Târgu Jiu	Expers.: 1980, 1984, 1988, 1993		229
160	Șoseaua urcă la cer	[1978]	Ulei pe lemn	39,5 x 33,5 cm	Semnat pe verso cu brun: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1980, 1984, 1988, 1993		230
161	Peisaj din Deva (Cetatea Devei)	[1978]	Ulei pe carton	38,5 x 30 cm	Semnat stg. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1980, 1984, 1988, 1993	Vida 2006 repr. pag. 107	231
162	După Turner	[1978]	Ulei pe placaj	63 x 70 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian/Studiu după Turner</i>	Colecția artistei	Expers.: 1980, 1984, 1988, 1993	Vida 2006, repr. nr. 106	232
163	Pe picioaroange	[1978]	Ulei pe lemn	58 x 74,6 cm	Semnat dr. jos cu negru: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1980, 1984, 1988, 1993		233
164	Adam și Eva	[1978]	Ulei pe lemn	58 x 75 cm		Colecția artistei	Expers.: 1978, 1980, 1983, 1988, 1993		234
165	Neguțătorul de iluzii II	[1978]	Ulei pe lemn	37 x 51 cm	Semnat dr. jos cu roșu:	Colecția artistei	Expers.: 1980, 1984, 1988, 1990, 1993	Sorescu 1985, repr. nr. 75; Mocanu 1990, repr.	235

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2017

	(Visul)				<i>Sterian</i>			nr. 49; Regenbogen 2001, repr. pag. 289	
166	Cortegiu folcloric cu arlechin în albastru	[1978]	Ulei pe carton	74 x 122 cm	Semnat dr. jos cu brun: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1980, 1984, 1988, 1993	Sorescu 1985, repr. nr. 79; Preutu 1993 repr. nr. 19	236
167	Grup la sfat II	[1979]	Ulei pe lemn	58 x 75 cm		Colecția artistei	Expers.: 1980, 1984, 1988, 1990, 1993, 2002 Iași		237
168	Ofițer și logodnică	[1979]	Ulei pe lemn	42,3 x 77,3 cm		Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1990, 1993		238
169	Judecata lui Paris	[1979]	Ulei pe lemn	42,3 x 77,3 cm		Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1990, 1993		239
170	Ospățul nuntașilor	[1979]	Ulei pe lemn	42,3 x 77,3 cm		Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1990, 1993		240
171	Tânărul arlechin în albastru	[1979]	Ulei pe lemn	42,3 x 77,3 cm		Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1990, 1993		241
172	Izgonirea din Rai	[1979]	Ulei pe lemn	39,5 x 35 cm		Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1990, 1993	Sorescu 1985, repr. nr. 68	242
173	Abel și Cain	[1979]	Ulei pe lemn	39,5 x 35 cm		Colecția artistei	Expers.: 1984, 1990, 1993	Sorescu 1985, repr. nr. 65	243
174	Regele David cântând la harpă	[1979]	Ulei pe lemn	39,5 x 35 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1990, 1993		244
175	Infantă cu	[1979]	Ulei pe	39,5 x 35 cm		Colecția artistei			245

	porumbel		lemn						
176	Infantă și pitic	[1979]	Ulei pe lemn	39,5 x 35 cm		Colecția artistei	Expers.: 1984, 1990, 1993		246
177	Mireasă și licornă	[1979]	Ulei pe lemn	39,5 x 35 cm		Colecția artistei	Expers.: 1984, 1990, 1993		247
178	Bachus, tânăr	[1979]	Ulei pe lemn	39,5 x 35 cm		Colecția artistei	Expers.: 1984, 1990, 1993		248
179	Sfatul Reginei Vashti	[1979]	Ulei pe lemn	39,5 x 35 cm		Colecția artistei	Expers.: 1984, 1990, 1993		249
180	Spectacol la marginea satului	[1979]	Ulei pe lemn	75 x 57 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecție particulară, Belgia	Expers.: 1980, 1984, 1988	Sterian „Culorile Cântecului” 1984, repr. pag. 96-97	250
181	Patinaj în Cișmigiu II	[1979]	Ulei pe lemn	75 x 58 cm		Colecția artistei	Expers.: 1980, 1984, 1988, 1993	„Romanian Books”, coperta, nr. 4/1984	251
182	Chip, mireasă, cal și alte personaje	[1979]	Ulei pe lemn	49 x 59 cm		Colecția artistei	Expers.: 1980, 1984, 1988, 1993		252
183	Dimineața în orașul visat	[1979]	Ulei pe lemn	37,7 x 31 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1990, 1993	Sorescu 1985, repr. nr. 94	253
184	De Paști în sat	[1979]	Ulei pe lemn	37 x 29 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1990, 1993	Mocanu 1990, repr. nr. 83; Vida 2006, repr. nr. 104	254
185	Palat pe lagună	[1979]	Ulei pe lemn	21 x 29,9 cm	Semnat stg. jos cu roșu:	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1993		255

**Arhiva Margareta Sterian.
Opera pictată.
Volumul 1. Introducere și catalog.**

68

	noaptea				<i>Sterian</i>				
186	Șosea pe ploaie	[1979]	Ulei pe lemn	36,8 x 50 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1993	Vida 2006, repr. 124	256
187	O dansatoare și partenerii săi	[1987]	Ulei pe lemn	14 x 20 cm		Colecția artistei			257
188	Peisaj cu menină și lebede negre	[1980]	Ulei pe lemn	28 x 51 cm	Semnat stg. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecție particulară, Japonia		Contemporary East European Paintings – Art Center Tokyo [Catalog], 1986	258
189	Infanta, piticul și însoțitorii	[1980]	Ulei pe lemn	51 x 37 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecție particulară, Japonia		Sorescu 1985, repr. pe coperta IV și repr. nr. 87	259
190	La piață	[1980]	Ulei pe lemn	13,8 cm x 16 cm		Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1993		260
191	Pescăriță	[1980]	Ulei pe lemn	13,6 x 18,2 cm		Colecția artistei	Expers.: 1984, 1993	Sorescu 1985, repr. nr. 57	261
192	Întâlnirea miresei cu soldatul roman	[1980]	Ulei pe lemn	13,7 x 18,2 cm		Colecția artistei	Expers.: 1984, 1993	Sorescu 1985, repr. nr. 101	262
193	Dansatoarea	[1980]	Ulei pe lemn	13,7 x 18,2 cm		Colecția artistei	Expers.: 1984, 1993		263
194	Patru măști dansând	[1980]	Ulei pe lemn	13,7 x 18,2 cm		Colecția artistei	Expers.: 1984, 1993		264

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2017

**Arhiva Margareta Sterian.
Opera pictată.
Volumul 1. Introducere și catalog.**

69

195	Umbrela verde	[1980]	Ulei pe lemn	13,7 x 18,2 cm		Colecția artistei	Expers.: 1984, 1993	Sorescu 1985, repr. nr. 92	265
196	Mireasă în costum modern	[1980]	Ulei pe lemn	13,7 x 18,2 cm		Colecția artistei	Expers.: 1984, 1993		266
197	Bucătăria Cleopatrei II	[1980]	Ulei pe lemn	22,3 x 38,5 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1993, 2002 Iași		267
198	Duminică în Colentina	[1980]	Ulei pe lemn	33,5 x 33,5 cm	Semnat stg. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1993	Sorescu 1985, repr. nr. 72	268
199	Natură statică cu ceas	[1981]	Ulei pe calc	35 x 59 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>			Vida 2006, repr. pag. 125	269
200	Scoici în derivă II	[1981]	Ulei pe lemn	40 x 50 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția Anca Vlad, București			270
201	Pom cu fructe roșii	[1981]	Ulei pe lemn	50 x 40 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția Anca Vlad, București			271
202	Prânzul culegătorilor	[1982]	Ulei pe lemn	14 x 27 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1993		272
203	Nuntă și o pisică neagră	[1982]	Ulei pe lemn	16,6 x 31 cm	Semnat stg. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988	Mocanu 1990, repr. nr. 30	273
204	Mireasa și	[1983]	Ulei pe	25 x 48,6 cm	Semnat dr.	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988,		274

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2017

	domnișoare- le		lemn		jos cu roșu: <i>Sterian</i>		1990, 1993		
205	Bachus și sfătuitoarii	[1983]	Ulei pe lemn	37 x 51 cm	Semnat pe verso: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1993		275
206	Duminică la Breaza	[1983]	Ulei pe lemn	28,5 x 37,5		Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1993	Mocanu 1990, repr. nr. 84	276
207	Drum fără întoarcere	[1983]	Ulei pe lemn	29 x 37,5 cm	Semnat cu brun pe verso: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988	Mocanu 1990, repr. nr. 85	277
208	Cătun în munți cu case pictate	[1983]	Ulei pe lemn	37,5 x 28,4 cm		Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1993	Mocanu 1990, repr. nr. 77	278
209	Mașină roșie	[1983]	Ulei pe lemn	28,7 x 37 cm		Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1993	Mocanu 1990, repr. nr. 71	279
210	Vulcanii noroioși	[1983]	Ulei pe lemn	29,5 x 36,8 cm	Semnat pe verso cu mov: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988	Mocanu 1990, repr. nr. 92	280
211	Scene din viața de familie	[1983]	Ulei pe lemn	25 x 40,1 cm	Semnat stg. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1993		281
212	Cortegiu cu schelet	[1983]	Ulei pe lemn	25 x 40 cm	Semnat stg. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1993	Mocanu 1990, repr. nr. 41	282
213	Orient „Variety” la Buzău	[1983]	Ulei pe lemn	21,7 x 37,4 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1993		283
214	Personaj în	[1983]	Ulei pe	17,6 x 28,3 cm	Semnat dr.	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988,		284

**Arhiva Margareta Sterian.
Opera pictată.
Volumul 1. Introducere și catalog.**

71

	roșu, cu bufniță		lemn		jos cu roșu: <i>Sterian</i>		1993		
215	Înmormân- tarea lăutarului	[1983]	Ulei pe lemn	16 x 30,1 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1993	Sorescu 1985, repr. nr. 73	285
216	Scenă la țară (La fântână, Ograda bunicului)	[1983- 1984]	Ulei pe lemn	33,8 x 34 cm		Colecția artistei	Expers. 1984, 1988, 1993	Sorescu 1985, repr. nr. 102, Vida 2006, repr. pag. 130-131	286
217	Casa părintească	[1984]	Ulei pe lemn	45 x 53 cm		Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1994 Galeriile Mall, Londra, Iași 2002		287
218	Cină în sat	[1984]	Ulei pe lemn	40 x 60 cm	Semnat stg. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecție particulară			288
219	Palat pe lagună	[1984]	Ulei pe lemn	34,3 x 41,7 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988	Sorescu 1985, repr. nr. 94	289
220	Casa veche	[1984]	Ulei pe lemn	36,5 x 28 cm		Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1993	Mocanu 1990 repr. nr. 46	290
221	Șantier la Dunăre	[1984]	Ulei pe lemn	28 x 41,4 cm	Semnat dr. jos cu roșu și datat: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1990, 1993	Mocanu 1990, repr. nr. 79	291
222	Mireasă, Chip și arab	[1984]	Ulei pe lemn	26,5 x 32 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988	Sorescu 1985, repr. nr. 100	292

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2017

**Arhiva Margareta Sterian.
Opera pictată.
Volumul 1. Introducere și catalog.**

72

223	Nuntă cu muzicanți și bufniță	[1984]	Ulei pe lemn	18,6 x 39,5 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1993		293
224	Cătun în munți	[1984]	Ulei pe lemn	18,8 x 38,7 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1993	Mocanu 1990, repr. nr. 78, Vida 2006, repr. pag. 150-151	294
225	Baletul brazilian	[1984]	Ulei pe lemn	18,7 x 38 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1993		295
226	Chip, mireasă și două himere	[1984]	Ulei pe lemn	21,6 x 37,2 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988, 1993	Sorescu 1985, repr. nr. 95	296
227	Lumină... tenebre...	[1984]	Ulei pe lemn	18,4 x 37,5 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei		Mocanu 1990, repr. pe coperta IV și nr. 9	297
228	Legendă	[1984]	Ulei pe lemn	70 x 100 cm		Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988	Sorescu 1985, repr. nr. 9; Mocanu 1990, repr. nr. 27	298
229	Personaj cu hlamidă	[1984]	Ulei pe lemn	20 x 25,7 cm	Semnat pe verso: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1984, 1988	Sorescu 1985, repr. nr. 88	299
230	Preferatul bunicului (Scenă cu calul bunicului)	[1984]	Ulei pe lemn	39 x 47 cm	Semnat pe verso cu brun: <i>Sterian</i>		Expers.: 2002 Iași		300
231	La piață	[1985]	Ulei pe lemn	50 x 36,5 cm	Semnat dr. jos cu roșu:	Colecție particulară,		Sorescu 1985, repr. nr. 61	301

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2017

					<i>Sterian</i>	Spania			
232	Tarabe între blocuri	[1985]	Ulei pe lemn	50 x 36 cm	Semnăt dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecție particulară, Spania			302
233	Scenă de circ cu călăreț, dresoare și cosmonaut	[1985]	Ulei pe carton	70 x 100 cm		Colecția artistei	Expers.: 1988	Sorescu 1985, repr. nr. 103	303
234	La o stațiune experimentală II	[1985]	Ulei pe lemn	49,7 x 64,4 cm	Semnăt pe verso cu inițiale: <i>M.S.</i>	Colecția artistei	Expers.: 1988, 1993		304
235	Cu prietenii la bunele măicuțe	[1986]	Ulei pe lemn	40 x 45 cm	Semnăt cu brun pe verso: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1988, 1990, 1993		305
236	Serbare în arenă cu dresură	[1986]	Ulei pe lemn	37 x 51 cm	Semnăt cu albastru stg. jos: <i>Sterian</i>	Colecție particulară, Germania	Expers. 1988, 1990		306
237	Halterofilul și invazia cailor negri	[1986]	Ulei pe lemn	37 x 51 cm		Colecție particulară, Japonia	Expers.: 1988, 1990		307
238	Regele David în cortegiu	[1986]	Ulei pe carton	37 x 42,5 cm	Semnăt dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1988, 1990, 1993		308
239	Spectacol imaginat – detaliu pentru o	[1986]	Ulei pe carton	32,5 x 62,5 cm	Semnăt dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1988, 1990	Mocanu 1990, repr. nr. 39	309

	cortină (Bunica, eu, zburătorii și calul alb)								
240	Proiect de cortină	[1986]	Ulei pe carton	37 x 51 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția Lavinia Huidan, București	Expers.: 1988, 1990, 1993	Mocanu 1990, repr. nr. 70, Florea 1995, repr. nr. 61	310
241	Chip în peisaj la Brănești I	[1986]	Ulei pe lemn	37,5 x 37 cm		Colecția artistei	Expers.: 1988, 1990, 1993 Galeriile Mall, Londra		311
242	Flori ucigașe I	[1986]	Ulei pe lemn	75 x 57 cm	Semnat dr. jos cu alb: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1988, 1993		312
243	Flori ucigașe II	[1986]	Ulei pe lemn	75 x 57 cm			Expers.: 1988, 1990, 1993	Vida 2006, repr. pag. 156	313
244	Natură statică în peisaj	[1986]	Ulei pe lemn	75 x 57 cm	Semnat dr. jos cu galben: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1988, 1990, 1993	Vida 2006, repr. pag. 157	314
245	La saltimbanci	[1986]	Ulei pe lemn	51 x 37 cm	Semnat jos spre mijloc cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecție particulară	Expers.: 1988, 1990, 1993	V. Mocanu imag. 23	315
246	Chip în peisaj la Brănești II	[1987]	Ulei pe lemn	37,5 x 37 cm		Colecția artistei	Expers.: 1988, 1990, 1993	Mocanu 1990, repr. nr. 53	316
247	Chip și față în albastru	[1987]	Ulei pe lemn	37 x 37,5 cm	Semnat dr. jos cu roșu și	Colecția artistei	Expers.: 1988, 1990, 1993 Galeriile Mall,		317

					zgâriat în pastă: <i>Sterian</i>		Londra		
248	Strada Batiștei	[1987]	Ulei pe lemn	39,5 x 48,7 cm	Semnat stg. jos cu albastru <i>Sterian</i>	Colecția artistei			318
249	Fiica faraonului	[1987]	Ulei pe lemn	74 x 57,4 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Experts.: 1988	Mocanu 1990, repr. nr. 13	319
250	Exodul	[1987]	Ulei pe lemn	74 x 57,4 cm		Colecția artistei	Experts.: 1988	Mocanu 1990, repr. nr. 10	320
251	Dresură mixtă (de cai și câini)	[1987]	Ulei pe lemn	51 x 37 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecție particulară	Experts.: 1988, 1990, 1993	Mocanu 1990, repr. nr. 34	321
252	Prezicăto- rea	[1987]	Ulei pe lemn	57,4 x 74,2 cm	Semnat dr. jos cu brun: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Experts.: 1988	Mocanu 1990, repr. nr. 58	322
253	Datini (Scenă la Brănești)	[1987]	Ulei pe lemn	57 x 73,3 cm		Colecția artistei	Experts.: 1988, 1990, 1993	Mocanu 1990, repr. nr. 47	323
254	Primavera	[1987]	Ulei pe lemn	41,5 x 40,6 cm	Semnat dr. jos cu roșu și albastru: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Experts.: 1988	Mocanu 1990, repr. nr. 26	324
255	Chip și față în verde	[1987]	Ulei pe lemn	34,3 x 40 cm	Semnat dr. jos cu verde: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Experts.: 1988, 1990		325

**Arhiva Margareta Sterian.
Opera pictată.
Volumul 1. Introducere și catalog.**

76

256	Baraca cercului noaptea	[1987]	Ulei pe lemn	21 x 37 cm		Colecție particulară			326
257	Cele trei grații	[1987]	Ulei pe carton	70 x 100 cm	Semnat mijloc jos spre dr. cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1988, 1993	Sorescu 1985, repr. nr. 6	327
258	Baraca din amintire	[1987]	Ulei pe lemn	51 x 37 cm		Colecția artistei	Expers.: 1988, 1990	Mocanu 1990, repr. nr. 52	328
259	Dansul cailor și arlechin în roșu	[1987]	Ulei pe lemn	51 x 37 cm		Colecția artistei	Expers.: 1988, 1993	Mocanu 1990, repr. nr. 31	329
260	Dresorul curajos (Număr cu elefanți)	[1987]	Ulei pe lemn	51 x 37 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>			Mocanu 1990, repr. nr. 54	330
261	Jonglerie în Asia	[1988]	Ulei pe lemn	51 x 37 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1988, 1993	Mocanu 1990, repr. pe coperta I	331
262	Demonstra- ție înaintea spectacolu- lui	[1988]	Ulei pe lemn	51 x 37 cm	Semnat dr. jos cu albastru: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1988	Mocanu 1990, repr. nr. 38	332
263	Mireasa cu doică, negresă și	[1988]	Ulei pe lemn	30 x 45 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1988		333

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2017

**Arhiva Margareta Sterian.
Opera pictată.
Volumul 1. Introducere și catalog.**

77

	alte măști								
264	Compoziție cu urs	[1988]	Ulei pe lemn	57 x 75 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1988, 1993	Mocanu 1990, repr. nr. 60	334
265	Trei măști, trei „zeițe”	[1988]	Ulei pe lemn	50 x 64,5 cm	Semnat cu brun și zgâriat în pastă: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1988, 1993		335
266	Vizita magilor	[1988]	Ulei pe lemn	33,4 x 26,8 cm	Semnat dr. jos cu albastru și zgâriat în pastă: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1988, 1990, 1993, 1994 Galeriile Mall, Londra		336
267	Nașterea	[1988]	Ulei pe lemn	75 x 37,5 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1988, 1993		337
268	Răstignirea	[1988]	Ulei pe lemn	58 x 30,5 cm	Semnat dr. jos cu alb: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1988, 1993	Florea 1995, repr. nr. 72	338
269	Chip, față în albastru și măști de cai	[1988]	Ulei pe lemn	36,7 x 38,5 cm	Semnat mijloc jos, zgâriat în pastă: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1988, 1990, 1993, 1994 Galeriile Mall, Londra		339
270	Nuntă pe zăpadă	[1988]	Ulei pe lemn	44,3 x 51 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1988, 1990	Mocanu 1990, repr. nr. 51	340

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2017

**Arhiva Margareta Sterian.
Opera pictată.
Volumul 1. Introducere și catalog.**

78

271	Cu zmeele	[1988]	Ulei pe lemn	37 x 51 cm	Semnat dr. jos cu roșu: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1988, 1990, 1993		341
272	La câmp	[1988]	Ulei pe lemn	37 x 39,5 cm		Colecția Anca Vlad, București	Expers.: 1988		342
273	Carnaval folcloric: cortegiul copiilor de pe alte meleaguri	1989	Ulei pe lemn	21,7 x 26,5 cm	Semnat dr. jos zgâriat în pastă și datat: <i>Sterian</i> /[19]89	Colecția artistei	Expers.: 1990, 1993	Mocanu 1990, repr. nr. 4	343
274	Autoportret pentru o tânără prietenă	[1989]	Ulei pe lemn	57 x 75 cm		Colecția Anca Vlad, București	Expers.: 1990, 1993		344
275	Palatul regal în flăcări		Ulei pe lemn	51 x 37 cm	Semnat dr. jos zgâriat în pastă și datat: <i>Sterian</i> [19]89	Colecția artistei	Expers.: 1990		345
276	Cadână la Moși II	1989	Ulei pe lemn	20 x 37 cm	Semnat mijloc jos zgâriat în pastă și datat: <i>Sterian</i> [19]89	Colecția artistei	Expers.: 1990, 1993		346
277	Baraca	[1989]	Ulei pe	51 x 37 cm		Colecția artistei	Expers.: 1990		347

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2017

	circului ziua		lemn						
278	Baraca circului noaptea	[1989]	Ulei pe lemn	51 x 37 cm	Semnat dr. jos cu alb: <i>Sterian</i>	Colecția artistei			348
279	La Moși – cortul	[1989]	Ulei pe lemn	51 x 37 cm	Semnat stg. jos cu albastru: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1990		349
280	Chip, fată în albastru și paroh	[1989]	Ulei pe lemn	32,4 x 37 cm	Semnat dr. jos cu negru și galben: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1990, 1993		350
281	Cortegiul cu trei mirese, predicator și dansatoare în roșu		Ulei pe lemn	37 x 54,5 cm	Semnat dr. jos zgâriat în pastă și datat: <i>Sterian/1989</i>	Colecția artistei	Expers.: 1990, 1993, 1994 Galeriile Mall, Londra		351
282	După ploaie, pe șosea	[1989]	Ulei pe lemn	57,2 x 75 cm	Semnat dr. jos cu alb: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1990, 1993		352
283	Cortegiul copiilor de pe alte meleaguri (Trei personaje, o gâscă și un	[1989]	Ulei pe lemn	32,7 x 43,7 cm	Semnat dr. jos zgâriat în pastă: <i>Sterian</i>	Colecția artistei		Mocanu 1990, repr. nr. 4	353

	câine)								
284	Cadână la moși III	1990	Ulei pe lemn	20 x 37 cm	Semnat și datat mijloc jos zgâriat în pastă: <i>Sterian [19]90</i>	Colecția artistei	Expers.: 1990, 1993		354
285	Compoziție cu o față în albastru	[1990]	Ulei pe lemn	57,2 x 57 cm		Colecția artistei	Expers.: 1990, 1993		355
286	Fuga miresei	[1991]	Ulei pe lemn	37 x 50,5 cm	Semnat stg. jos cu violet și zgâriat în pastă: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1993, 1994 Galeriile Mall, Londra		356
287	Ultimul spectacol al halterofilului	[1991]	Ulei pe lemn	51 x 37 cm		Colecția artistei	Expers.: 1993		357
288	Palate pe lagună	[1991]	Ulei pe lemn	22 x 28 cm	Semnat dr. jos cu alb: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1993		358
289	Catedrală pe lagună	[1991]	Ulei pe lemn	25,4 x 37,2 cm	Semnat dr. jos și zgâriat în pastă: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1993		359
290	Corabie pe lagună	[1991]	Ulei pe lemn	45 x 37 cm		Colecția Anca Vlad, București	Expers.: 1993		360
291	Palat cu	[1991]	Ulei pe	36,9 x 51,2 cm		Colecția artistei	Expers.: 1993		361

	steag verde pe lagună		lemn						
292	Copac în Histria	[1992]	Ulei pe lemn	25 x 35 cm		Colecția artistei			362
293	Amintirea cerului și a apei în Parisul tinereții	[1992]	Ulei pe lemn	51 x 37 cm	Semnat dr. jos cu alb: <i>Sterian</i>	Colecția Anca Vlad, București	Expers.: 1993	Sterian „Poeme...” 2004, repr. pag. 83; Vida 2006, repr. pag. 308, 309	363
294	Tristețea cimitirului, iarna	[1990]	Ulei pe lemn	29 x 39,5 cm		Colecția artistei	Expers.: 1990, 1993	Vida 2006, repr. pag. 183	364
295	Tabernacol	[1992]	Ulei pe lemn	65 x 49,5 cm	Semnat pe verso cu inițiale: M.S.	Colecția artistei	Expers.: 1993		365
296	Peisaj marin	[1991]	Ulei pe lemn	20,3 x 37,2 cm	Semnat stg. jos cu alb: <i>Sterian</i>	Colecția artistei			366
297	Peisaj cu cer învolverat I și II	[1992]	Ulei pe lemn	13,6 x 37 cm	Semnat dr. jos cu verde: <i>Sterian</i>	Colecția artistei		Vida 2006, repr. pag. 200	367
298	Mare și cer I și II	[1992]	Ulei pe carton	14 x 37 cm	Semnat dr. jos cu alb: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1993		368
299	Marină I și II	[1992]	Ulei pe lemn	14 x 37 cm	Semnat dr. jos cu roșu și alb: <i>Sterian</i>	Colecția artistei	Expers.: 1993		369

Arhiva Margareta Sterian.
Opera pictată.
Volumul 1. Introducere și catalog.

82

300	Năluci	[1992]	Ulei pe lemn	37 x 54 cm		Colecția artistei	Expers.: 1993		370
------------	---------------	--------	-----------------	------------	--	-------------------	---------------	--	------------

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2017

Margareta Sterian

Abstract

This volume dedicated to Margareta Sterian's painted works (Buzău, March 16, 1897 – Bucharest, September 09, 1992), signifies, maybe, the most important album from the publications series devoted to this special paintress, drawer and writer.

The chronological presentation of almost 300 paintings, most of them owned by Margareta Sterian's heir, Mr. Mircea Barzuca, (himself a painter and lawyer), and some in public and private collections, shows an original artistic way, characterized by an authentic creative passion, constantly pursuing the newest fine arts experiments and asserted by a wide literary education. Within this dualism, fine arts and literature, resides, we think, the charm, ingenuity and the freshness of her poetic universe. Concomitantly, this anthology, extremely gradated, definitely outlines, the modernist element of her works, through assimilation of the new experiments, which caused the massive participation at all the exhibitions of the historical vanguard, organized within the forth decade in Bucharest by the most famous representatives: Victor Brauner, Marcel Iancu. M.H. Maxy or Milița Pătrașcu. The latest studies dedicated to the Romanian interwar vanguard (which outlined the decisive contribution of the painters and sculptors to the general movement of the "new art" from Romania), and the complex mirror which is reverberated by the paintings album of Margareta Sterian, confirms her affiliation to this

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2017

course.

Her yearning for “new” and, implicitly, towards an absolute freedom of feelings expression and the strong feelings of a powerful personality, harboured by a great slaty emotional and cultural memory, will settle permanently her long creative activity, after 1945.

The fourth and fifth decades outlined her personality, through the cosmopolitanism cultural life in Bucharest, but also through her study trips (to Paris, in 1929, at Ranson Academy, where she studied with Amédée de la Patellière or at École du Louvre with Louis Hautecoeur and Paul Vitry, at New York in 1931 with her husband, the poet Paul Sterian, where she will be deeply influenced by the youthful power of the American painting and poetry or, again in Paris, at the International Exhibition from 1937, where she was awarded with the bronze medal, being remarked by the critic Jean Alazard, who observed: “the freshness gift of Margareta Sterian”). Now, her painting is telluride, with a heavy chromatic wealth, with a meaningly crude drawing and reversed sights, remembering the children’s drawings (Kindermanier) or the landscapes *à vol d’oiseau* of the primitives.

The ascension in Romania of the right wing extremists and the anti-Semitism, the Holocaust tragedy and the Second War will cause a deeply dramatic fracture in Margareta Sterian’s life, which she got over only through work. After 1938, she didn’t exhibit much, but she translated Eugene O’Neill’s trilogy **Mourning becomes Electra** (Pro Pace Publishing House, 1943). The portraits painted between 1938 and 1944 are realistic near the New Objectivity (Neue Sachlichkeit) along the network named “School from Paris” (École de Paris), as structure near Tamara de Lempicka’s vision.

Immediately after the war, the new abstract experiments from Paris (which became known in Romania) –

Wols, for example, and the echo of this unprecedented liberation of the representational arts to non-representational formula affected her. But Romania will be more than four decades beyond the Iron Curtain, and the artist has to endure the rigors imposed by the sovietization policy. Subsequent to the incertitude of the “fifth decade obsession”, when she rediscovered the rural universe and the ancient archetype motifs during the long documentation trips to villages, Margareta Sterian came back in force in the 60’s, working textile collages, pottery, paintings (with sand) and her own technique, oil on tracing paper, procedures in which she innovated permanently, keeping alive the nonconformist spirit of the historical vanguard.

It is the time when her paint work shows the elements of the informal art, which transpose emotive impulse, burdened by a lyrical tremor. The figurative and non-figurative coexists in Margareta Sterian’s works, which will be directed after 1969, (when she accomplished the cycle **Masks at Brănești** – Măști la Brănești – which will be ingeminated at intervals during a long period), to a world located at the border between the dreams and reality. The impressive acrobatic processions, or with unreal characters, heroes with biblical resonance or images from the circus life, fairs lively by the special faces it seems to instantaneously teleport us to the world of childhood, through the sensitive and lapidary nature of the expression magic. The art of the eighth and ninth decades is that of complete maturity, where the artist’s sensitivity neorococo type is expressed without purveyance through an appealing chromatic association a non-defective painting technique, in which the matter is converted under our eyes, shaped by signs seemingly resulted from a single breath: thin outline drawn from the brush angle, impatient scratches with paste, delicate degrade or deeply consistence.

Crowning an editorial far reaching step, the album of Margareta Sterian’s painting works now recommend

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2017

a new view of the stylistic and iconographical interpretation of the artist's work, bringing back to the people's attention a significant creation for the XXth century art also from Romania, and Europe.

English version by **Steluța Prisecaru**

Margareta Sterian

Résumé

Consacré à la peinture de Margareta Sterian (Buzău, le 16 mars 1897 – Bucarest, le 9 septembre 1992), le présent volume est, peut-être, le plus important de la série de publications consacrées à l'œuvre de cette peintre, dessinatrice et femme écrivain d'exception.

L'exposé chronologique des 300 tableaux, se trouvent, pour la majorité, en possession du légataire de Margareta Sterian, M. Mircea Barzuca (à son tour peintre et juriste), mais aussi dans des collections publiques et privées, dévoile un parcours artistique original caractérisé par une ferveur créatrice authentique, alignée constamment aux expérimentations plastiques les plus nouveaux et soutenue par une riche culture littéraire. C'est dans cette dualité, plastique et littérature, que réside, à notre avis, le charme, l'ingénuité et la fraîcheur de son univers poétique. La sélection, extrêmement nuancée, met aussi en valeur, de manière décisive, la composante nettement moderniste de son œuvre, par l'assimilation des expériences novateurs, qui ont déterminé la participation massive à toutes les expositions de l'avant-garde historique, organisées dans la quatrième décennie à Bucarest, par les représentants les plus illustres: Victor Brauner, Marcel Iancu. M.H. Maxy ou Milița Pătrașcu. Les études récentes, consacrées à l'avant-garde roumaine d'entre les deux guerres, ont souligné la contribution décisive des artistes peintres et sculpteurs au mouvement général de "artă nouă" ou art de facture nouvelle,

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2017

moderniste en Roumanie. Le miroir complexe que représente maintenant le catalogue des peintures de Margareta Sterian confirme son intégration totale dans cette direction.

La propension vers le nouveau et, implicitement, vers une liberté complète d'expression des sentiments puissants qui ont animé l'existence vécue intensivement par cette forte personnalité, nourrie par une mémoire affective et culturelle pluristratifiée, va structurer constamment sa longue activité créatrice après 1945.

La période des décennies quatre et cinq va contourner sa personnalité, par le cosmopolitisme de la vie culturelle de Bucarest, mais aussi par les voyages d'étude au rôle formateur (à Paris, en 1929, à l'Académie Ranson, où elle a étudié avec Amédée de la Patellière ou à l'Ecole du Louvre, avec Louis Hauteceur et Paul Vitry, à New York en 1931 avec son époux Paul Sterian, où elle va être profondément marquée par la force jeune de la poésie et de la peinture américaine, de nouveau à Paris, à l'Exposition Universelle de 1937, où elle reçoit la médaille de bronze, se faisant remarquer par la critique Jean Alazard, qui saisissait "le talent si frais de Margareta Sterian"). Sa peinture devient maintenant tellurique, d'une lourde richesse chromatique, à un dessin volontairement primitif et des perspectives inversées, rappelant des dessins des enfants (Kindermanier) ou les paysages à vol d'oiseau des primitifs hollandais.

Dans le contexte de l'ascension des forces d'extrême droite et des mouvements antisémites en Roumanie, la tragédie de l'Holocauste et la Deuxième Guerre Mondiale vont déterminer une rupture dramatique dans la vie de Margareta Sterian, que l'artiste va dépasser uniquement par le travail. Après 1938 elle expose peu, en échange elle traduit la trilogie d'Eugene O'Neill Le deuil sied à Electre (Editions Pro Pace, Bucarest, 1943). Les portraits réalisés entre 1938 et 1944 sont d'un réalisme qui se rapproche de la Nouvelle Objectivité (Neue Sachlichkeit) sur la filière

de ce que l'on appelé l'École de Paris, proche comme vision à Tamara de Lempica.

Immédiatement après la guerre se font entendre chez nous les échos des expériences abstraits de Paris, ceux de Wols par exemple, et cette libération sans précédent des arts figuratif vers la formule non-figurative ne laisse pas indifférente Margareta Sterian. Mais la Roumanie se trouvera pour plus de quatre décennies au-delà du Rideau de Fer, et l'artiste va subir les rigueurs imposées par la nouvelles politique de soviétisation. Après l'insécurité de "l'obsédante décennie" cinq, quand elle redécouvrait l'univers rural et les motifs archétypaux anciens, dans de longs voyages de documentation dans les villages, Margareta Sterian revient en force dans les années 60, travaillant des collages textiles, de la céramique et surtout de la peinture au sable aussi bien qu'une technique propre, l'huile sur calque, procédés par lesquels elle innove constamment, tout en préservant l'esprit non-conformiste de l'avant-garde historique.

C'est la période où dans sa peinture apparaissent des éléments de l'art informel, qui traduisent des impulsions émotives, chargées d'un frisson lyrique. Figuratif et non-figuratif coexistent dans les compositions de Margareta Sterian, qui va s'orienter après 1969, (quand elle réalise le cycle Masques a Brănești, repris de manière discontinue pendant une longue période de temps), vers un monde situé à la frontière entre le rêve et la réalité. D'impressionnants cortèges funambulesques, des processions aux personnages fantasmatiques, des héros à la résonance biblique, ou des scènes du monde du cirque, des foires animés par des figures insolites, semblent nous transporter instamment, par la magie de la transcription précise et sensible à la fois, dans le monde de l'enfance. L'art des décennies huit et neuf est celui d'une maturité accomplie, dans laquelle la sensibilité de type néo-rococo de l'artiste s'exprime sans réserve par des combinaisons chromatiques séduisantes, par une technique picturale

parfaite, dans laquelle la matière se transforme sous nos yeux, modelée par des gestes issus d'un seul souffle mais longuement réfléchis: contour mince, tracé du bout du pinceau, égratignures nerveuses dans la pâte, dégradés délicats ou densités profondes.

Couronnant une démarche éditoriale d'envergure, le catalogue de la peinture de Margareta Sterian propose aujourd'hui une nouvelle perspective sur l'interprétation stylistique et iconographique de l'œuvre de l'artiste, soumettant de nouveau à l'attention du public une création significative pour l'art du XXe en Roumanie, mais aussi en Europe.

Version française par **Irina Lemnean**

Contemporary Literature Press

Bucharest University
The Online Literature Publishing House
of the University of Bucharest

A Manual for the Advanced Study of *Finnegans Wake* in One Hundred and Thirty Volumes

Totalling 31,802 pages
by C. George Sandulescu and Lidia Vianu

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>

You can download our books for free,
including the full text of *Finnegans Wake* line-numbered, at
<http://editura.mttlc.ro/> , <http://sandulescu.perso.monaco.mc/>

Holograph list of the
40 languages
used by James Joyce
in writing *Finnegans Wake*

Director
Lidia Vianu

Executive Advisor
C. George Sandulescu

